

Fa
DUBL. OVK

KIELIKESKUSUUTISIA

LANGUAGE CENTRE NEWS

N:o 3 MAALISKUU - MARCH 1986

RAPORTTEJA - REPORTS

Korkeakoulujen kielikeskuksen vs. johtaja	1
Maritta Stoor: Puheviestinnän opettajien neuvottelupäivät	6
Andreas F. Kelletat: Fachsprachen und Übersetzungstheorie	9
Helena Valtanen: Englannin tekstinymmärtämisen opettajat koolla Jyväskylässä	11
Liisa Kurki-Suonio: Retket kielenopetuksessa kieli- keskuksissakin	13
Elisabeth Törmudd-Jalovaara: <u>Skall</u> ja koulukieliopit	15

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Foundations of Illocutionary Logic	24
Handwörterbuch der deutschen Gegenwartssprache	28
Educational Software: a creator's handbook	30

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Korkeakoulujen kielikeskus tiedottaa	32
Vorinformation "Herbstschule für ausländische Germanisten"	32
Suomi vieraana kielenä	33
TAKO-86 päivät	34
PILC	35
Text - Interpretation - Argumentation	36
Nordische Tagung für Deutschlehrer und Germanisten	38
Suomen saksankielen opettajien yhdistys r.y.	39
The 5th Nordic Conference of Applied Linguistics (ASCLA)	40
The Third Nordic Conference for English Studies	41
Conference of Departments of English in Finland	42
ISAGA	45
Korkeakoulujen kielikeskuksen nauhoitepalvelu tiedottaa	46

ENGLISH SUMMARY	47
-----------------	----

SVENSK RESUMÉ	49
---------------	----

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
40100 JYVÄSKYLÄ 10

Language Centre for Finnish Universities
University of Jyväskylä
SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10
Finland
ISSN 0358-2027

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

RAPORTTEJA - REPORTS

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN
VS. JOHTAJA

Vuoden 1986 alusta lähtien on Korkeakoulujen kielikeskuksen vs. johtajana toiminut fil.tri Raija Markkanen. Jyväskylän yliopiston englannin kielen apulaisprofessorin Raija Markkasen sijaisuus Korkeakoulujen kielikeskuksessa kestää vuoden eli sen ajan, jonka laitoksen vakinainen johtaja, fil.tri Liisa Löfman (ent. Korpimies) on tutkijastipendiaattina Saksan liittotasavallassa.

Tiedustelemmekin tässä Kielikeskuksuutisten numerossa Raija Markkasen tunnelmia, kun kaksi kuukautta on kulunut uusissa tehtävissä.

Raija Markkanen, mikä on ollut suurin ilonaihe näiden kahden kuluneen työkuukauden aikana?

Suurin ilonaihe on ollut se, että minut on otettu täällä hyvin lämpimästi vastaan. Ja sitten toinen ilahduttava asia on ollut se, että ne kielikeskuksihmiset, joita minä olen tavannut - opettajat siis - ovat hyvin innostuneita työstään, halukkaita kehittämään opetustaan ja olemaan yhteistyössä meidän kanssamme.

Vastaava toimittaja / Managing editor: Raija Markkanen
Toimituskunta / Editorial staff: Maarit Heikinheimo-Schröder
Sinikka Koponen
Eva May
Tuija Nikko
Eila Pakkanen
Hartmut Schröder
Helena Valtanen

Puh. / Tel. 941-292 880 Markkanen
292 881 Puoliväli, Salo
292 882 Laihiala-Kankainen
292 883 Nikko
292 884 May, Valtanen
292 885 Schröder
292 886 Koponen, Häivälä
292 887 Pakkanen
292 889 Jokela
292 889 Laitinen
292 877 Heikinheimo-Schröder
292 898 Sikanen
292 879 Helin
291 419 Ylönen

Mikä on aiheuttanut eniten harmia?

Raha. Oli tavallaan jonkinlainen yllätys minulle, että tässä joutuu niinkin paljon raha-asioiden kanssa tekemisiin. Rahoja ei ole itsestään selvästi mistään saatavissa. Niitä täytyy olla kaiken aikaa anomassa. Se on minulle ollut vierain alue tässä työssä. Tuntuu, että kaikki kielikeskusihmiset eivät ymmärrä sitä mikä Korkeakoulujen kielikeskuksen tilanne on. Esimerkiksi kun on koulutustilaisuuksia, ei Korkeakoulujen kielikeskus pysty maksamaan osallistujien matkakustannuksia ja yöpymisiä. Hyvä kun pystyy maksamaan luennoitsijoille korvaukset. Niin että jotenkin tämä rahakirstun päällä istuminen on ollut vastenmielisin asia.

Onko kielikeskusten tekemä työ sinulle tuttua entuudestaan?

Kyllä se jonkin verran tuttua on. Esimerkiksi siinä mielessä, että jo 70-luvun alkupuolella tein Eva Mayn kanssa ensimmäisiä "reading comprehension"-materiaaleja ja sitten affiksi-monisteen, joka näyttää edelleen olevan käytössä. Toisaalta olen tutustunut laitokseen henkilökohtaisten kontaktien välityksellä, koska työskentelimme Liisa Löfmanin kanssa ennen samalla laitoksella. Ja olenhan minä täällä käynyt silloin tällöin vierailulla.

Minkälainen on sitten tyypillinen työpäiväsi?

En osaa vielä sanoa minkälainen on tyypillinen ... Se näyttää olevan semmoista puhelimella soittelemista tai että käy puhumassa jostain asiasta hallinnossa, kirjoittelee anomuksia ja nimiä laskuihin. Jonkin verran aikaa saattaisi jäädä lukemiselle ja tutkimuksellekin, mutta hankaluus on ollut tähän mennessä se, että ajatukset ovat kuitenkin pyörineet näissä asioissa ja järjestelyissä. Ei pysty keskittymään sinä aikana, joka mahdollisesti jäisi.

Jokaisella laitoksen johtajalla on yleensä yksi asia tai joku periaate, jonka haluaa viedä läpi. Onko sinulla joku tietty kielikeskuksiin tai Korkeakouujen kielikeskukseen liittyvä idea tai asia, jonka haluat toteuttaa?

En tiedä, johtuuko tämä mitä nyt sanon siitä, että olen ollut täällä vasta niin vähän aikaa, mutta jonkinlaiseen toiminnan suuntaviivojen selkeyttämiseen haluaisin pyrkiä. Tällä tarkoitan tutkimuslinjojen ja täydennyskoulutusohjelman selkeyttämistä. Ainakaan vielä en ole aivan selvillä siitä mihin pyritään, yksi yhtenäinen linja on se mitä kaipaen. Tämä koskee siis tätä laitosta eikä kielikeskuksia yleensä.

Millainen käsitys sinulla oli Korkeakoulujen kielikeskuksesta ennen tänne tuloasi? Oletko joutunut sitä muuttamaan?

Ajattelin, että laitoksen toiminta olisi tutkimuskeskeisempää, erityisalojen kieleen ja niiden opettamiseen kohdistuvaa tutkimusta olisi enemmän. Mutta näyttää siltä, että tutkijoiden aika ja energia menee hyvin paljon oppimateriaalien laatimiseen ja neuvottelu- ja täydennyskoulutustilaisuuksien järjestämiseen. Tuolla äskeisellä selkeyttämisellä tarkoitin juuri sitä, että jos tätä saataisiin johdonmukaisemmaksi ja selkeämmäksi, niin ihmisiltä jäisi enemmän aikaa nimenomaan tutkimukseenkin. En tiedä, voi olla että nyt ajattelen näin ja ehkä vuoden lopussa havaitsen, ettei sellainen ole mahdollista.

Laitoksen tärkeimmät tehtävät ovat oppimateriaaliyhteistyö, tutkimus ja koulutus. Ovatko laitoksen resurssit mielestäsi riittävät näiden kunkin osalta?

Tuskin koskaan mistään laitoksesta voidaan sanoa, että resurssit ovat riittävät. Juuri edelliseen kysymykseen vastatessani sanoin, että paljon tutkijoiden aikaa menee oppimateriaalityöhön ja on pois tutkimuksesta. Siihen minun mielestäni ei täällä ainakaan ole riittävästi resursseja. Oppimateriaalien osalta resurssien riittäminen riippuu siitä, tehdäänkö niitä täällä vai työryhmissä, joissa on kielikeskusopettajia.

Entä täydennyskoulutus, ovatko siihen tarvittavat resurssit riittävät?

Täytyyhän meidän aina hakea asiantuntija-apua muualta. Ei siitä mitään tulisi, että tämän laitoksen henkilökunta itse vastaisi kaikesta. Kyllähän resurssit riittävät tilaisuuksien järjestämiseen, ihmisiä on ja jossain määrin rahaakin, mutta se riippuu siitä miten paljon täydennyskoulutusta halutaan ja minkä laatuista. Jos halutaan tuoda nimekkäitä esiintyjä ulkomailta, silloin rahat eivät kovin pitkälle riitä. Kun taas kielikeskusopettajat kokoontuvat ja pohtivat ongelmiaan, silloin tullaan tietysti vähemmällä toimeen. Nyt jos saadaan tämä PILC-systeemi hyvin käyntiin laitoksen varsinaisena täydennyskoulutuksena, tarvitaan sen lisäksi tapaamisia kielikeskusopettajille, mutta niitä olisi järjestettävä nähdäkseni keskitetymin. Ehkä jonkinlainen rationalisointi olisi tarpeen.

Mikä on kuluvan vuoden merkkitapahtuma Korkeakoulujen kielikeskuksen kannalta?

PILC. PILC on minusta hyvin kiinnostava ajatuksena. (Ohjelma s. 35) Kun nykyään puhutaan paljon korkeakouluopettajien täydennyskoulutuksen tärkeydestä, niin minusta tämä on juuri sitä mitä tarvitaan. Toivon, että se todella onnistuu. Tosin PILC ei ole kuin valmistelujen osalta tämän vuoden tapahtuma, koulutus alkaa varsinaisesti vasta tammikuussa 1987. Itse olen siitä niin kiinnostunut, että toivoisin jossain muodossa voivani olla mukana, kun sitä aletaan toteuttaa.

Milloin seuraava FINLANCE ilmestyy?

Vuoden 85 FINLANCE tulee toivon mukaan muutaman viikon sisällä ja toivon, että vuoden 86 FINLANCE ilmestyy vuoden 86 aikana!

Minkälaisia terveisiä tai toivomuksia haluaisit lähettää Kielikeskusuutisten lukijoille ja juttujen kirjoittajille?

Haluaisin sanoa, että lähettäkää, erityisesti kielikeskusopettajat, rohkeasti juttuja julkaistavaksi. Semmoisia, joissa raportoitte omista ideoistanne ja kokeiluista, koska niistä on varmasti hyötyä muillekin. Mielestäni Kielikeskusuutisten ei tarvitse olla juhlallisen tieteellinen julkaisu. Artikkelit voisivat olla myös ideoimisjuttuja.

Eikö Kielikeskusuutisissa pitäisi julkaista myös kielikeskuksia koskevia tavallisia uutisia?

Kyllä minun mielestäni. Mistä muusta toiset kielikeskukset sitten tietäisivät, että jossain toisessa on vaikka johtaja vaihtunut. Tämmöistäkin tietoa voisi ihan hyvin olla.

Tällaisella valtakunnallisella laitoksella tulee olla hyvät yhteydet kielikeskuksiin. Mitenkä olet ajatellut hoitaa niitä?

Yksi luonnollinen tie on tietysti tiedotustoiminta ja juuri Kielikeskusuutiset. Tietysti ihan henkilökohtaiset tapaamiset ovat tärkeitä. Olen ajatellut olla mukana mahdollisimman monilla koulutuspäivillä, jossa samalla tapaa kielikeskusihmisiä. Olen aina ollut sitä mieltä, että henkilökohtaiset kontaktit on paras tapa ylläpitää suhteita. Ja kyllä mielelläni kävisin eri kielikeskuksissakin. Mutta en tule tekemään sitä sillä tavalla, että ilmoitan, että "nyt minä sitten tulen teille". Kontaktien pitää syntyä ihan luonnollista tietä ja samoin vierailullakin tulee olla syynsä.

Se mitä haluaisin vielä tähän lisätä on, että toivoisin kielikeskusten ihmisiltä yhteydenottoja, että he esittäisivät minulle toivomuksiaan siitä, mitä voisin tämän vuoden aikana tehdä kielikeskusten hyväksi. Minähän en tätä kenttää sillä tavalla tunne. Mitkä ovat siis ne konkreettiset asiat, joita pystyisin viemään eteenpäin tältä paikalta?

Raija Markkasta haastatteli Maarit Heikinheimo-Schröder

Maritta Stoor

Jyväskylän yliopiston kielikeskus

PUHEVIESTINNÄN OPETTAJIEN NEUVOTTELUPÄIVÄT

Korkeakoulujen ja yliopistojen puheviestinnän yleisopinto-opettajat kokoontuivat 24.-25.1.1986 Jyväskylän yliopistoon ensimmäisille neuvottelupäivilleen. Tapaamisen tarkoituksena oli organisoida opettajien välistä yhteistoimintaa ja keskustella opetukseen liittyvistä kysymyksistä.

Aloite neuvottelupäivistä tehtiin syksyllä 1985 Turussa Puheviestinnän päivillä. Tarve käsitellä oman ammattiryhmän kesken jokapäiväisiin opetuskäytänteisiin liittyviä asioita oli ilmeinen: peräti 28 yleisopetusta antavaa opettajaa kahdestatoista yliopistosta ja korkeakoulusta sekä kolmesta muusta laitoksesta saapui pohtimaan yleisopintokurssien sisältöjä ja puheviestintätaitojen harjaannuttamisen muotoja.

Päivien aluksi tutustuttiin järjestäjänä toimineeseen Korkeakoulujen kielikeskukseen, jonka tarjoamista yhteistyömahdollisuuksista alusti tutkija Tuija Nikko. Korkeakoulujen kielikeskus palvelee myös puheviestinnän opettajia. Se tarjoaa sekä tietoa (Kielikeskusuutisia, julkaisusarjat, raportit, monipuolinen kirjasto jne.) että materiaaliapua (mm. äänitepalvelu). Lisäksi se avustaa koulutustilaisuuksien järjestämisessä, oppimateriaalin tuottamisessa ja välittämisessä. Yhdyshenkilönä puheviestinnän opettajien ja Korkeakoulujen kielikeskuksen välillä toimii Tuija Nikko (puh. 941-292 883).

Jyväskylän yliopiston puheviestinnän opetukseen ja opetustiloihin käytiin myös tutustumassa. Viestintätieteiden laitoksen, OKL:n ja yliopiston kielikeskuksen opettajat kertoivat työstään, puheviestinnän tutkimuksesta sekä erilaisista opetuskokeiluistaan.

Avajaispäivän tärkein tehtävä oli kuitenkin yleisopinto-opettajien välisen yhteistyön jatkumisen varmistaminen. Neuvottelupäivien osanottajat tekivätkin päätöksen tammikuussa 1987 järjestettävästä uudesta tapaamisesta. Yhteydenpitoa hoitamaan ja neuvottelupäivien välisenä aikana esiin tulevia asioita käsittelemään nimitettiin kolmihenkinen yhteistyöelin. Sen jäseniksi valittiin Kati Parviainen Helsingin yliopistosta, Pentti Vanha-aho Tampereen teknillisestä korkeakoulusta ja Eeva Pitkälä-Kallio Jyväskylän yliopistosta. Lisäksi eri paikkakunnille nimettiin yhdyshenkilöt; edellisten lisäksi

Pirjo Valokorpi Joensuun yliopistoon, Mirja Laakso Kuopion yliopistoon, Ulla Varmola Lapin korkeakouluun, Tuure Westinen Lappeenrannan teknilliseen korkeakouluun, Jorma Immonen Turun yliopistoon sekä Marjatta Elomaa Vaasan korkeakouluun.

Tapaamisen toisena päivänä tehtiin ryhmätöitä. Aamupäivällä kartoitettiin puheviestinnän yleisopintokurssien oppisisältöjä ja puheviestintätaitojen harjoittamista. Iltapäivällä ryhmät paneutuivat eri teemoihin: pohdittiin palautteen antamista, ryhmän käyttöä opetuksessa sekä videota opetuksen apuvälineenä. Yksi ryhmistä pohti puhetaidon opetusta. Ryhmien puheenjohtajat raportoivat ryhmätöiden tuloksista. Raportit tullaan toimitamaan kaikille osanottajille myöhemmin.

Neuvottelupäivien ajaksi järjestettiin opettajien "virikemarkkinat", joilla esiteltiin ja vaihdettiin harjoitusmateriaaleja, luentorunkoja ja arviointilomakkeita. Näytteillä oli myös uutta puheviestintäkirjallisuutta, oppimateriaaleja, äänitteitä sekä alan tuoreimpia suomalaisia tutkimuksia. Ajatusten, ideoiden ja harjoitusten vaihtaminen ja niistä keskusteleminen olikin tapaamisen konkreettisin hyöty. Harjoituksia ei nyt arvioitu lainkaan eikä opetuksen tavoitteita. Kuitenkin juuri opetuksen tavoitteita pitäisi perusteellisesti pohtia. Siinä olisikin tehtävää seuraavalle tapaamiselle. Tällä kertaa kokemusten vertailu ja yhteisten ongelmien kirjaaminen nousi kokoontumisen tärkeimmäksi anniksi.

Korkeakoulujen kielikeskukselle esitettiin keskusteluissa seuraavia toiveita: Kiireellisimmän toteutettavana asiana osanottajat pitivät puheviestinnän tutkijan toimen perustamista Korkeakoulujen kielikeskukseen. Yleisopintokursseille sopivaa oppimateriaalia kaivattiin kaikilta puheviestinnän osa-alueilta (kuvanauhaa kokous- ja neuvottelutaidosta, harjoitusten ideakirjaa jne.). Käytännön apua toivottiin puheviestinnän yleisopinto-opettajien yhteistyön edistämiseen (mm. postitus- ja materiaaliapua) sekä ennen kaikkea tulevien koulutus- ja teemapäivien järjestämiseen. Koulutus-tarve todettiin suureksi. Eniten kaivattiin kokous- ja neuvottelutaidon sekä puhetekniikan täydennyskoulutusta.

Päivien päätteeksi hyväksyttiin Jyväskylän OKL:n lehtorin Erkki Laakson aloitteesta yhteinen julkilausuma, jolla haluttiin kiinnittää huomiota puheviestinnän yleisopintojen epäkohtiin: niiden vähäiseen määrään sekä asianmukaisten harjoitustilojen, apuvälineiden ja teknisen apuhenkilöstön puuttumiseen. Julkilausumassa, jota olivat laatimassa myös Helena Kangasharju Helsingin kaupparkeakoulusta ja Jorma Immonen Turun yliopistosta, ehdotettiin puheviestinnän yleisopintojen määrän lisäämistä, vapaavalintaisten

puheviestintäkurssien tarjoamista sekä ryhmäkoon pienentämistä. Kaikkiin korkeakouluihin tulisi saada puheviestinnän yleisopinto-opetusta varten asianmukaiset tilat, tarvittava tekninen välineistö, tarkoitukseen sopiva videolaitteisto sekä tarvittava apuhenkilöstö. Julkilausumassa toivottiin lisäksi jatko- ja täydennyskoulutuksen järjestämistä vuosittain toistuvan koulutustapahtuman muodossa. Yleisopintojen kehittämistä korkeakoulujen yhteistyönä pidettiin myös tärkeänä. Ensimmäinen yhteistyökokemus on nyt takana ja mahdollisuus uuteen on jo olemassa: seuraavien neuvottelupäivien suunnittelu on jo alkanut.

Andreas F. Kelletat
Vaasan korkeakoulu

FACHSPRACHEN UND ÜBERSETZUNGSTHEORIE

6. VAKKI-Seminar, Vöyri 1.-2.2.1986

An der Abteilung für Neuere Sprachen der Universität Vaasa besteht seit etlichen Jahren eine Studiengruppe für Fachsprachen und Übersetzungstheorie. Alle drei Wochen treffen sich Professoren, Assistenten, Lektoren und Stundenlehrer des Instituts, um über ihre wissenschaftlichen Projekte zu berichten und zu diskutieren. Der aus der eher kommunikationsfeindlichen Atmosphäre bundesdeutscher philologischer Institute Zugereiste lernt diese Möglichkeit des intensiven Gedanken- und Erfahrungsaustausches rasch schätzen.

Seit 1980 veranstaltet die VAKKI-Studiengruppe außerdem jährlich eine Wochenendtagung zum Thema Fachsprachen und Übersetzungstheorie. Was als akademischer Betriebsausflug der Vaasaer Parliermeister begonnen haben mag, hat sich inzwischen zu einem immerhin (finn)landesweit beachteten wissenschaftlichen Seminar gemauert, ohne daß dadurch der familiäre Charakter der Veranstaltung Schaden genommen hätte. So stießen zu den knapp zwanzig Teilnehmern aus Vaasa am ersten, sonnigen Februarwochenende dieses Jahres 16 weitere Wissenschaftler aus Joensuu, Kouvola, Oulu, Savonlinna, Tampere, Turku und Uppsala, um im idyllischen Vöyri über ihre Arbeit und Forschungen zu berichten.

Da die einzelnen Vorträge in Kürze auch gedruckt vorliegen werden, muß auf ihren Inhalt hier nicht detailliert eingegangen werden. Doch sei zumindest die Breite der (auf finnisch, schwedisch, englisch und deutsch) zur Sprache gekommenen Themen angedeutet. Es ging um Fachsprache und Stil, um Standard- und Fachsprache, um den Gebrauch von Konjunktionen in schwedischsprachigen Fachtexten, um die semiotische Analyse von Musikkritiken, um die Erfassung fachsprachlicher und allgemeinsprachlicher Bedeutung im Wörterbuch, um Probleme der literarischen Übersetzung und um das Ewigkeitsthema "Was ist Dichtung?", um die (Un-) Möglichkeit maschineller Übersetzung (Saarbrücker SATAN-Projekt) sowie um Neologismen in der afrikanischen Trommelsprache. Zahlreiche Beiträge behandelten Fragen der kontrastiven Linguistik - oft mit einem ermunternden Seitenblick auf die Probleme der Übersetzerausbildung. Fragen der Theoriebildung standen neben Berichten aus der Praxis des Sprachlehrers.

Dank dieser Themenvielfalt und der geschickten, heiter-strengen Konferenzregie von Hannu Tammola und Christer Laurén kam beim Berichtersteller nur sehr selten das beklemmende Gefühl auf, daß in Vöyri jeder einen Vortrag halten darf, um sich zur Strafe zwei Dutzend weitere anhören zu müssen. Da es den anderen Teilnehmern ähnlich ergangen sein muß, zeigte sich am Ende des Seminars: Man beschloß einmütig, Ende Januar/Anfang Februar 1987 erneut in Vöyri zusammenzukommen, obwohl im August 1987 in Vaasa eine weitere Konferenz zum Thema Fachsprachen stattfinden wird (6th European Symposium on LSP).

P.S. Der Tagungsbericht 'Fachsprachen und Übersetzungstheorie' erscheint im Selbstverlag der Abteilung für Neuere Sprachen der Universität Vaasa (Raastuvankatu 31, 65100 Vaasa). Dort können auch die bereits vorliegenden Tagungsberichte der Vöyri-Seminare 1983, 1984 und 1985 bestellt werden.

Helena Valtanen
Korkeakoulujen kielikeskus

ENGLANNIN TEKSTINYMMÄRTÄMISEN OPETTAJAT KOOLLA JYVÄSKYLÄSSÄ

Korkeakoulujen kielikeskus järjesti 7.-8.2.1986 englannin tekstinymmärtämisen opettajille kaksipäiväisen tilaisuuden, johon osallistui kolmisenkymmentä opettajaa eri kielikeskuksista. Ensimmäisenä päivänä käsiteltiin opetusministeriölle lähetettäviä apuraha-anomuksia ja toisena päivänä tekstin ymmärtämisen testaamista.

Oppimateriaalien tuottamiseen päätettiin tänä vuonna hakea avustusta neljälle eri ryhmälle sekä yhdelle henkilölle. Kaksi vuotta sitten aloitetuille luonnontieteilijöille sekä kasvatusta ja yhteiskuntatieteilijöille materiaalia laativille työryhmille haettiin jatkoapurahaa; humanististen alojen opiskelijoiden materiaalin uusimiseen sekä terveydenhuollon ja farmasian opiskelijoiden materiaalin viimeistelyyn päätettiin edelleen anoa avustusta, vaikka sitä ei aikaisempina kertoina onnistuttukaan saamaan. Lisäksi laadittiin apuraha-anomus lukutekniikan oppaan uusimiseen. Ensimmäisen kokouspäivän päätteeksi suunniteltiin vielä elo-syyskuun vaihteessa järjestettävän Reading Comprehension Workshopin alustavaa ohjelmaa: teemaksi valittiin testaus ja sisältöä suunnittelemaan asetettiin kuusijäseninen työryhmä.

Tilaisuuden toisen päivän avasi Korkeakoulujen kielikeskuksen vs. johtaja Raija Markkanen, joka kertoi kielikeskusopettajien täydennyskoulutusjärjestelmästä (PILC). Tämän jälkeen kielikeskusten edustajat esittelivät tekstin ymmärtämisen testaamista omilla laitoksillaan: yleisenä suuntauksena näytti olevan yhä monipuolisempien kielitaidon mittareiden käyttäminen. Esityksissä tuli esille myös monia käytännön ongelmia, kuten kurssien pituuksien vaihtelu eri korkeakouluissa, suuret erot testattavien määrissä, eriytyneen opetuksen mukanaantuma eri alojen testien tarve sekä resurssien puutteen takia tehdyt ratkaisut kokeissa hyväksyttävien lukumäärästä. Keskustelua syntyi myös "kertakäyttötestien" luotettavuudesta ja eri korkeakouluissa käytettävien testien yhteismitallisuudesta sekä siihen liittyen suoritusten hyväksymisestä opiskelijoiden vaihtaessa koulutusohjelmaa tai korkeakoulua. Useimmissa kielikeskuksissa näytettiin kuitenkin hyväksyttävän muualla suoritettujen tekstinymmärtämisen suoritukset. Alustavasti keskusteltiin testien vaihdosta eri opettajien kesken, mikä saattaisi helpottaa opettajien työtä ja antaisi

myös vertailutietoa eri paikoissa käytettävien testien yhteismitallisuudesta. Aamupäivän päätteeksi ja ryhmäkeskustelun pohjustukseksi piti tutkija Helena Valtanen lyhyen esityksen tavoitteiden määrittelystä ja merkityksestä testaamiselle.

Iltapäivällä käsiteltiin ryhmissä erilaisia tekstinymmärtämisen testityyppejä (monivalinta, cloze, avoimet kysymykset ja affiksien testaaminen), mutta ajan lyhyden vuoksi käsittely jäi melko pinnalliselle tasolle. Tästä syystä loppukeskustelussa palattiinkin pidemmän testaukseen keskittyvän tilaisuuden tarpeellisuuteen ja toivottiin, että suunnitellussa workshopissa olisi mahdollista saada tietoa sekä lukemisen teoreettisesta perustasta että testiteoriasta. Koska monet opettajat joutuvat itse tekemään käyttämänsä testit, he haluaisivat saada tukevamman teoreettisen perustan työlleen. Keskustelussa tuli myös esiin ns. ankkuritestien tarpeellisuus: opettajat voisivat käyttää tällaisia standardoituja mittareita apunaan laatimiensa testien verrantamisessa.

Tämä tilaisuus osoitti taas kerran, että englannin tekstinymmärtämisen opettajat ovat aktiivisesti kiinnostuneita oman erityisalueensa opetusta koskevista kysymyksistä ja että yhteistyöhön ollaan valmiita mm. materiaali-tuotannon aueella. Opetuksen eriytyessä yhä alakohtaisemmaksi on erityisalojen materiaaliterve suuri ja päällekkäisen työn välttämiseksi ovat juuri oppimateriaaliprojektit tarpeellisia. Jäämmekin odottamaan opetusministeriön myönteistä suhtautumista esitettyihin hankkeisiin ja tapaamme taas elosyyskuun vaihteessa testauksen merkeissä.

Liisa Kurki-Suonio

Tampereen yliopiston kielikeskus

RETKET KIELENOPETUKSESSA KIELIKESKUKSISSAKIN

Retkiä varten ei tarvitse lähteä ulkomaille, aitoja kohteita on Suomesakin.

TaY:n kielikeskuksessa retket aloitti ruotsin opettaja Vivi Ann Hakalax, joka vei toimittajatutkintolaisia Pohjanmaan ruotsinkielisiin lehtiin ja Tukholman lehtitaloihin, toimittajakouluihin, valtiopäivätaloon, teatteriin jne. ja humanistiopiskelijoita ruotsiksi opastetuille museokierroksille ja teatteriin Suomessa. Ekonomin tutkinnon opiskelijat ovat käyneet Norjassa pohjoismaista yhteistyötä edistämässä ja pääkaupungissa saksalaisiin firmoihin tutustumassa. Yhden päivän bussimatkat onnistuvat täältä Toijalan takaa aika moneen suuntaan niin edullisesti, että opiskelijakin innostuu ainakin sellaiseen aikaan vuodesta, jolloin opintolaina vielä riittää. Avustuksiakin on saatu.

Toimittajatutkintolaisten englannin retki suuntautui 7.11.1985 Helsinkiin. Aitoja, tulevaan työhön liittyviä tilanteita järjestyi runsaasti: haastatteluja, lehdistökonferensseja, alustuksia ja opastuksia englanniksi kuunneltiin ja tehtiin British Councilissa, America Centerissä ja Kanadan suurlähetystössä. Illalla käytiin katsomassa Finn-Britt Players -ryhmän esitys *Whose life is it anyway?* ja haastateltiin näyttelijöitä. Kamerat ja nauhurit (myös yliopiston kannettava video) olivat käytössä koko päivän ja tuloksena syntyi mm. englanninkielinen "harjoituslehti" ABC ex press kokonaan opiskelijavoimin. Rankka päivä, mutta ylpeitä osanottajia ja hauskoja muistoja. (Opettajan huom.: Myös bussimatkan voi käyttää hyödyllisesti, kun muistaa tilata auton, jossa on videolaitteet. Valmiit ja itse tehdyt englanninkieliset video-ohjelmat saavat matkan kulumaan nopeasti. Paluumatkalla kelpaavat enää elokuvat tai rockvideot!)

Matkan järjestivät Liisa Kurki-Suonio ja Mary McDonald-Rissanen, kurssin opettajat TaY:n kielikeskuksessa.

Kuvassa kuunnellaan British Councilissa David Kirwania.

Matkan tuloksena syntyi englanninkielinen harjoituslehti ABC ex press, jota oheisessa kuvassa lukee mm. sen päätoimitaja Marja Luumi.

Elisabet Törnudd-Jalovaara
Helsingin kauppakorkeakoulu

SKALL JA KOULUKIELIOPIT

Tässä artikkelissa pyrin osoittamaan, että koulukielioipit antavat skall-verbistä erehdyttävän kuvan. Lainaan johdannoksi kaksi lausetta tekstinymmärtämisen opetuksessa käyttämistäni lehtiartikkeleista.

	ei näin	vaan näin
(1) Denna näringsutövare <u>skall</u> ha sin skälige bärkning. (Arbetaren är värd sin lön.)	Tämän elinkeinon harjoittaja tulee <u>saamaan</u> kohtuullisen toimeentulon.	Tämän elinkeinon harjoittajan tulee <u>saada</u> kohtuullinen toimeentulo.
(2) Fabriken <u>skall</u> minska dygnsproduktionen med 100 ton.	Tehdas <u>supistaa</u> vuorokausituotantoa 100:lla tonnilla	Tehdas aikoo <u>supistaa</u> vuorokausituotantoa 100:lla tonnilla.

Keskimmäisessä palstassa on se muoto, jota oppilaani todennäköisimmin tarjoavat, jos pyydän heiltä suomennosta, sillä he ovat oppineet kouluvuosiin, peruskoulussa ja lukiossa, että skall + infinitiivi ilmaisee futuuria. Suomen kielessä tulevan tekemisen tai tapahtumisen ilmaisin on preesens (2). Tulla tekemään -rakennetta tarvitaan, jos tekemislaitu on duratiivinen eikä lauseessa mikään muu seikka viittaa tulevaan aikaan (1).

Yllä ei kuitenkaan lähdekielellä ole kysymys puhtaasti futuurisista ilmauksista - sellaisia olisivat "Denna näringsutövare kommer att få sin skälige bärkning" ja etenkin "Fabriken minskar dygnsproduktionen med 100 ton" - vaan skall värittää ilmauksia velvollisuuden emomerkityksensä vuoksi (vrt. subst. skuld ja adj. skyldig). Emomerkitys muuntautuu sen mukaan, mihin velvollisuuteen liittyvän tahtoaineksen katsotaan sijoittuvan, subjektin tarkoitteeseen, puhujaan tai mahdollisesti kolmanteen osapuoleen. On aina uskaliaista lähteä tulkitsemaan tekstiympäristöstään irrotettujen virkkeiden sisältöä. Esimerkissä (1) tahtoaines kuitenkin mielestäni sijoittuu puhujaan: puhuja haluaa ja toivoo, että yhteiskunnan toimenpiteet takaavat sen, että ko. elinkeinon harjoittaja saa kohtuullisen toimeentulon. Esimerkki (2) voidaan tulkita siten, että tehdas tai oikeastaan sen johto on päättänyt, että

tuotantoa tulee supistaa. Päätöksestä voidaan jälkikäteen kertoa monessa muodossa: 'Suunnitelmien mukaan tehdas supistaa./ On päätetty, että tehdas supistaa./ Tehdas aikoo supistaa tuotantoaan.' jne. Oleellista on että päätös ja aikomus ovat lähtöisin subjektin tarkoitteesta.

Edellä analysoidut esimerkit edustavat skall-verbin kahta luonteenomaisinta käyttöä. Olen aikaisemmissa kirjoitelmissa puhunut niiden yhteydessä imperatiivisesta ja intentionaalista merkityksestä. Kieliopissa mainitaan yleensä myös, että skall + infinitiivi voi ilmaista lupausta. Oikeastaan on turha tällä tavalla laajentaa skall-verbin jo ennestään laajaa repertuaaria. Promissiivinen merkitys on intentionaalisen sivutuote, joka syntyy, kun aikomukseksi ilmoitettu tekeminen on kuulijalle tai kolmannelle osapuolelle mieluinen asia. Tästä sopii esimerkiksi vaikka "Jag ska skicka pengar i morgon".

Myös toiseen suuntaan työskenneltäessä näkyy koulussa saatu oppi: suomen futuurinen preesens korvataan mielellään skall + infinitiivillä, vaikka tultaisiin mainiosti toimeen preesensillä ((3) ja (4)).

(3) Tavarat ovat perillä viikolla 42.	Varorna är framme vecka 42.	Varorna skall vara framme w42.	Tavaroiden on oltava perillä viikolla 42.
(4) Näin säästyneet varat käytetään metsänhoitoon.	De sålunda inbesparade medlen används till skogsvård.	De sålunda inbesparade medlen skall användas till skogsvård.	Näin säästyneet varat on tarkoitus käyttää metsän- hoitoon.

Lähdetekstin verbimuotoa noudattavissa ruotsinnoksissa vasemmalla voitaisiin tietenkin preesensin sijasta käyttää kommer att -rakennetta, mutta se ei ole tarpeen. Sen sijaan skall johtaa radikaaliin merkityksen muutokseen. Näin tapahtuu varsinkin esimerkissä (3), missä sekä puhujana että päättäjänä ja määrääjänä voidaan pitää tavaroiden tilaajaa.

Tähän mennessä käsitellyissä skall-ilmauksissa komplementtiverbillä, infinitiivillä, on joko merkityspiirre + aloitteinen (minska, använda) tai sen ilmaisemaan tapahtumiseen pystyy inhimillinen voima ainakin vaikuttamaan. Emomerkityksensä vuoksi, siis luonnollisista syistä, skall viihtyy tällaisten komplementtien seurassa. Seuraavissa lauseissa sen sijaan komplementin ilmaisema tapahtuminen ei ole kenenkään kontrolloitavissa. Lauseet ovatkin sen vuoksi semanttisesti poikkeavia.

(5) * Han ska lyckas med sitt experiment.

(6) * Han ska bli omtyckt.

(7) * Vi ska hitta svampar i skogen.

(8) ? Det nya året skall inte medföra någon nämnvärd tillväxt.

(9) ? Efterfrågan på minidatorer skall öka.

Esimerkit (8) ja (9) olen tähden sijasta varustanut kysymysmerkillä, koska niissä skall-verbille joissain ympäristöissä voidaan ajatella merkitystä 'lär' eli 'kuuluu, sanotaan, kerrotaan', esim.: "Enligt expertisen skall det nya året inte medföra någon nämnvärd tillväxt." Useimmiten skall tässä merkityksessä esiintyy vara-verbin kanssa kuvaten puhehetken staattista tilaa. Koulukieliopin klassinen esimerkki on Han ska vara mycket rik. Komplementtina voi olla myös II infinitiivi, jolloin on kysymys menneen ajan tapahtumista: "Han ska ha varit i Italien, trivts bra, gått på utställningar och köpt konst."

Tähtilauseissa (5) - (7) skall-verbille ei voida antaa merkitystä 'lär'. Eihän ole mitään mieltä suomeksikaan todeta esim. seuraavasti: "Kerrotaan että hänestä tulee suosittu." Aika usein joutuu suomenkielisten suusta kuulemaan tähtilauseiden kaltaisia tuotoksia. Niissä on semanttisen poikkeavuuden vuoksi uhkaava tai juhlanan vakuuttava sävy. Sopivat upotukset ja varmuusastetta ilmaisevat adverbiset pehmentävät tätä outoa leimaa:

(5') Han ska nog lyckas med sitt experiment.

(6') Vi får hoppas att han ska bli omtyckt.

(7') Vi ska säkert hitta svampar i skogen.

Esimerkkien (1) - (4) yhteydessä puhuin skall-ilmauksille ominaisesta subjektin sisäisestä tai subjektin ulkoisesta tahtoaineksesta (deonttinen modaalisuus). Esimerkeistä (5') - (7') ja lär-tapauksista tällaista ainesta on vaikea löytää. Voimme ehkä sanoa, että se on siirtynyt taka-alalle ja tilalle on tullut puhujan arvio asiasisällön, proposition, todenperäisyydestä ja sen toteutumisen varmuusasteesta (episteeminen modaalisuus).

* * * *

Kun ensimmäiset suomenkieliset oppikoulut perustettiin viime vuosisadan jälkipuoliskolla, alettiin mm. tarvita suomenkielisiä varten kirjoitettua ruotsin kielioppia. Tuntuu luonnolliselta, että esikuvaksi otettiin jokin maamme ruotsinkielisissä oppikouluissa tai Ruotsissa käytetty kirja. Esikuvana on hyvinkin saattanut olla Erik Braten vuonna 1898 Tukholmassa painettu Svensk språklära för de allmänna läroverken.

Brate selostaa skall-verbin käyttöä kahdessa eri yhteydessä, nimittäin apuverbeille omistetuissa pykälissä (s. 116-) ja otsikon "Futurum" alla (s. 128-). Jälkimmäisessä kohdassa futuri ilmoitetaan muodostettavaksi skall + infinitiivistä. Petiitillä painetussa huomautuksessa lisätään, että on mahdollista myös käyttää apuverbiä kommer att. Futuurisesta preesensistä ei sanota sanaakaan. Brate käyttää seuraavia esimerkkejä:

(10) Vi skola träffas igen, om Gud så vill

(11) Genom offentlig auktion komma måndagen den 24 augusti följande lösören att försäljas.

Esimerkki (10) on modaalisuudeltaan episteeminen. Siinä puhuja arvelee olevan mahdollista, että hän vielä joskus tapaa puhekumppaninsa. Jos ei haluta muuta kuin sijoittaa toiminta tai tapahtuma tulevaan aikaan, kummassakin tapauksessa riittää infinitiiviverbin preesens.

Apuverbejä kuvaavassa kirjansa osassa (s. 116-) Brate mainitsee skall-verbistä ensimmäiseksi sen käytön futuurin muodostajana. Nyt käyttöä valaisee seuraava esimerkki:

(12) När jag kommer hem, skall jag hafva med mig en vacker marknadsgåfva.

Jälleen riittää yksinkertainen preesens, jos pyritään puhtaan futuurin ilmaisemiseen. Nyt (12) edustaa lupausta, aikomuksen alalajia.

Selostusta jatkaessaan Brate antaa esimerkkejä skall-verbistä (a) merkityksessä 'lär' (Till Europa skall silkesfjäriln hafva kommit under början af medeltiden), (b) emotionaalisissa yhteyksissä (Det är hårdt, att de fattiga skola lida nöd), (c) velvollisuutta ilmaisemassa (Regeringsärendena skola inför konungen i statsrådet föredragas och där afgöras) sekä (d) itsenäisenä verbinä ilman infinitiiviä (Hvad skall du med den där dåliga hästen?). Viimeinen esimerkki on tulkittavissa puhuteltavan aikomusta koskevaksi tiedusteluksi.

Sitten Braten päivien ei suuria mullistuksia ole koulukieliopissa tapahtunut. Skall-verbiä käsitellään edelleen kahdessa eri kohdassa kirjaa, ikään kuin voitaisiin vetää raja temporaalisen ja modaalisen käytön välille. Eräissä kieliopissa jopa varoitetaan, että temporaalista ja modaalista käyttöä ei saa sekoittaa toisiinsa. (Saari ja Nyström 1979, s. 40: "Modalt skall/ skulle får inte sammanblandas med skall/skulle som temporalt hjälpverb.")

Seuraavassa esitän kaavion muodossa kolmen tietääkseni ahkerasti luetun kieliopin futuuria käsittelevän osaston. Jokainen voi mielessään kokeilla, tarvitaanko futuurin ilmaisemiseksi verbiketjua vai tultaisiinko toimeen preesensillä.

	Pelkonen ja Miettinen 1980 ₁₂ s. 99	Nikander ja Jantunen 1979 s. 106	Saari ja Nyström 1979 s. 33-
(1)	<u>skall</u> Vi <u>skall resa</u> i morgon till Stockholm.	<u>kommer att</u> Vi <u>kommer att resa</u> till Lappland i vinter.	preesens Jag undrar om Lasse <u>kommer</u> .
		Troligen <u>kommer</u> vi <u>att stanna där</u> två veckor.	Nästa år är vi flitigare. Om du reser, så <u>följer</u> jag med.
			jne.
(2)	<u>kommer att</u> Vi <u>kommer att resa</u> i morgon till	<u>skall</u> Ska du <u>följa</u> med? Jag ska ringa nästa vecka.	<u>kommer att</u> Jag <u>kommer att</u> <u>resa bort</u> . Du <u>kommer att</u> <u>komma för sent</u> .
			jne.
(3)	preesens Jag (!) <u>reser</u> i morgon till Stockholm.	preesens Om en vecka <u>träffar</u> jag några av mina vänner.	<u>skall</u> Jag <u>skall fara</u> till landet. Jag <u>skall köpa</u> en ny kostym.

Kaavio 1 Kolmen kieliopin vertailua

Pelkonen ja Miettinen eivät puutu saman proposition ympärille rakentuvien esimerkkilauseiden eroihin. Tästä voitaisiin päätellä, ettei eroja ole. On kuitenkin syytä mainita, etteivät edes (2) ja (3) ole identtisiä, vaan ne edustavat kahta eri perspektiiviä (Thorell 1973 s. 126): Kommer att -ilmauksissa tulevaa tekemistä tai tapahtumista tarkastellaan nykyhetkestä käsin, kun taas yksinkertaista preesensia käytettäessä tällaista sidettä ei ole, vaan toiminta sijoittuu ikään kuin irrallisena tulevaan ajankohtaan. Sama ilmiö havaitaan suomessa, missä tulla-rakenne usein ilmaisee nykyhetken kannalta relevanttia ja varmasti toteutuvaa tapahtumista (Törnudd-Jalovaara 1985a s. 180-), esim.:

- (13) Yksityiset suhteet tulevat vaikuttamaan päätökseen.
 De personliga relationerna kommer att inverka på beslutet.
- (14) Syyllinen tulee saamaan rangaistuksensa.
 Den skyldige kommer att få sitt straff.
 Den skyldige skall få sitt straff.
 vrt. Den skyldige får sitt straff.
 Syyllinen saa rangaistuksensa.

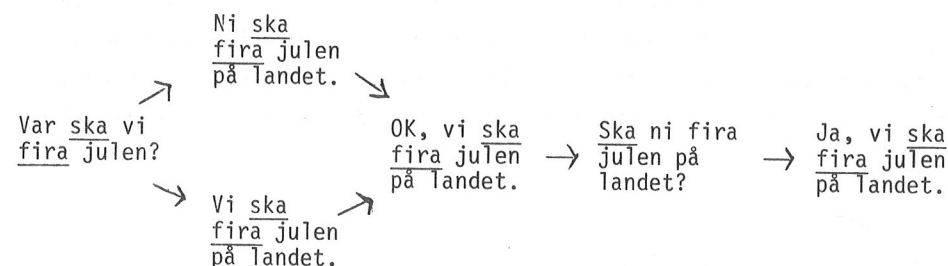
Nikander ja Jantusen esityksen suurimpana puutteena pidän, että futuurisen preesensin käyttömahdollisuudesta ilmoitetaan vasta erillisessä, petiitillä painetussa pykälässä (§ 185). Kirjan alkulauseessa sanotaan, että petiitillä on painettu "vähemmän keskeiset seikat, jotka voidaan sivuuttaa tai jättää oppilaan omatoimisen työskentelyn varaan".

Saari ja Nyström, jotka mielestäni aivan oikein ovat asettaneet preesensin futuurin ilmaisimista ykköstilalle (ks. kaavio), ovat hyvin selvillä siitä, että heidän molemmat esimerkkinsä skall-futuurista ilmaisevat aikomusta. He huomauttavat, että skall + infinitiiviä voidaan käyttää, kun modaalinen merkitys ei käy liian häiritseväksi (s. 34: "--- då den modala betydelsen hos skola inte blir allför påträngande.") ja jatkavat, että verbillä useimmiten on ainakin aikomisen vivahde ("åtminstone bibetydelsen 'ämna', 'tänka'"). Näistä sitaateista ja siitä seikasta, että esimerkit ovat intentionaalisia, on johdettavissa, että kirjan tekijät epäilevät puhtaasti temporaalisen skall-verbin olemassaoloa. Sen vuoksi lukija hämmentyy, kun he kehottavat pitämään erillään temporaalisen ja modaalisen käytön (ks. edellä).

Sama kahtiajakko näkyy Saari ja Nyströmissä myöhemminkin, kun finaalin sivulause tulee puheeksi (s. 83). Tämän tyyppin sivulauseessa käytetään aina verbiä skall/skulle tekijöiden mukaan sen vuoksi, että toiminta päälauseeseen nähden sijoittuu tulevaisuuteen. Tämä skall/skulle, kirjassa sanotaan, on siis temporaalinen, ei modaalinen. Väite ajallisesta suhteesta on helppo osoittaa vääräksi. Pää- ja sivulauseen tapahtumien samanaikaisuudesta löytää kyllä esimerkkejä (15). Myös on olemassa paljon tapauksia, joissa finaalin lauseen skall on jopa imperatiivinen (16).

- (15) Han talar tydligt, för att alla skall höra.
 Han talade tydligt, för att alla skulle höra.
- (16) Jag lämnar boken här, för att du skall läsa den.
 (= Jag lämnar boken här. Du skall läsa den.)

Seuraavassa esitän kaavamaisesti erään keskustelun, jossa propositiota "julfirandet på landet" heitellään edestakaisin (Törnudd-Jalovaara 1984 s. 37). On vaikea kuvitella, että skall keskustelun edetessä välillä olisi modaaliverbi, välillä taas temporaalinen apuverbi.

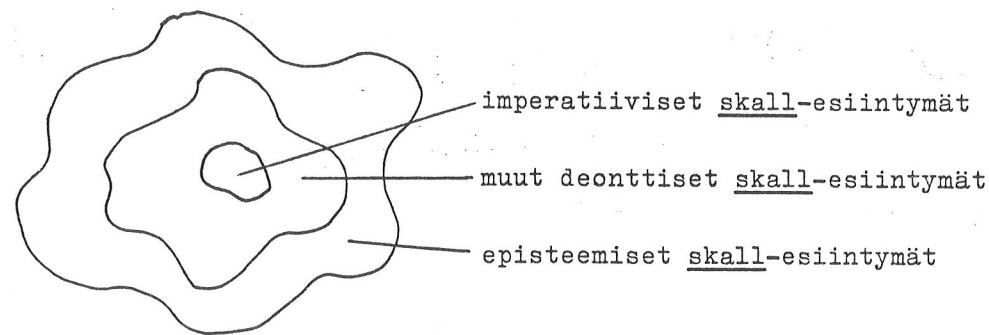
Kaavio 2 Diskurssimalli

Keskustelu käynnistyy monikon 1. persoonan ns. deliberatiivisella kysymyksellä, jonka joku yhteisöstä "me" esittää jollekulle ulkopuoliselle tai yhteisön muille jäsenille. Vastaukseksi tulee imperatiivisen skall-verbin sisältämä neuvo tai ehdotus 2. tai 1. persoonassa. Jälkimmäisessä tapauksessa voitaisiin myös ajatella muotoa "Låt oss fira julen på landet". Saamansa vastauksen kysyjä saattaa vahvistaa toistamalla sen: "OK, vi ska fira julen på landet". Joku keskusteluun tähän mennessä osallistumaton on ehkä epätietoinen, haluaa tarkistaa asian ja tiedustelee, aikooko ao. yhteisö viettää joulun maalla. Kuka tahansa yhteisöstä voi nyt ilmoittaa, että tarkoitus todella on tämä. Repliikkijonossa siis imperatiivinen ja intentionaalinen skall vaihtelee.

Arvelen että hämmentävät puheet toisaalta temporaalista ja toisaalta modaalisesta skall-verbistä johtuvat siitä, että runsaasti esiintyvää aikomisen merkitystä on pidetty vain mitättömänä pikku vivahteena. Tähän viittaavat Saari ja Nyströmin jo edellä siteeraamani lausuma, että skall-verbillä useimmiten on ainakin aikomisen vivahde (1979 s. 34), sekä Nikander ja Jantusen toteamus, että modaalinen skall merkityksessä 'aikoa' on "hyvin lähellä futuuria" (1979 s. 116).

Itse asiassa on niin, että skall merkityksessä 'aikoa' on hyvin lähellä imperatiivia. Me harkitsemme asioita ajatuksissamme ja teemme hiljaisessa mielessämme päätöksiä, joilla hyvinkin voi olla muoto du ska VP. Kun kerromme näistä päätöksistä muille, niillä on muoto jag ska VP. Tämän kuulijat tulkitsevat aikomukseksi (Törnudd-Jalovaara 1985b s. 523).

Monimerkityksisen tai -käyttöisen sanan kaikkia esiintymiä yhteensä voimme kuvitella muodoltaan epämääräiseksi joukoksi (suddig mängd). Joukon keskelle sijoittuu se merkitys tai käyttötapa, joka yleensä ensimmäiseksi tulee mieleen, jos meitä kehoitetaan mainitsemaan esimerkki sanan x käytöstä. Jos x = skall, on hyvin luultavaa, että esimerkkinne on imperatiivinen, esim. du skall inte stjåla (Törnudd-Jalovaara 1984 s. 46). Keskustan tuntumaan sijoittuvat aikomusta ilmaisevat skall-esiintymät. Sitä mukaa kuin deonttiselle modaalisuudelle ominainen tahtoinen joukon jäsenissä, esiintymissä, heikkenee ja siirrytään episteemisen modaalisuuden alueelle, etäännyttään keskustasta ja lähestytään laitamia

Kuvio 1 Skall-esiintymien joukko

Varhaisten koulukielioppien tekijät erehtyivät valitessaan skall-verbin futuurin ensisijaiseksi edustajaksi (Pettersson 1979 s. 154). He ehkä ajattelivat, että ruotsissa, jos se halusi käydä sivistyskielestä, tuli olla kuten latinassa erityinen futuurinen muoto. Skall + infinitiivi kyllä tavallisesti ilmaisee tulevaa tekemistä tai tapahtumista - niinpä esim. aikomukset toteutetaan yleensä vasta tulevaisuudessa - mutta tämä on sekundaarista. Primaarista on itse aikomus.

KIRJALLISUUSVIITTEET

- Brate, E. 1898. Svensk språklära för de allmänna läroverken. Tukholma: P. A. Norstedt & Söner
- Nikander, M.-L. ja Jantunen, A. 1979. Ruotsin kielioppi. Keuruu: Otava.
- Pelkonen, L. ja Miettinen K. ja E. 1980¹². Ruotsin kielioppi. Juva: WSOY
- Pettersson, Th. 1979. Tempus, teoksessa Gårding, E. (toim.), Kontrastiv fonetik och syntax med svenska i centrum. Lund: LiberLäromedel
- Saari, M. ja Nyström, I. 1979. Kurs i svensk grammatik 2. Vaasa: Gaudeamus
- Thorell, O. 1973. Svensk grammatik. Tukholma: Esselte Studium.
- Törnudd-Jalovaara, E. 1984. Det multifunktionella skall. Pohjoismaisen filologian laitoksen julkaisuja, sarja B n:o 6. Oulu: Oulun yliopisto
- 1985a. Suomen ja ruotsin futuurista. Virittäjä 2/1985
- 1985b. Skall i Markusevangeliet 1917 och 1981, teoksessa Allén, S. et al. (toim.), Svenskans beskrivning 15. Kålleröd: Göteborgs universitet

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

John R. Searle & Daniel Vanderveken:

FOUNDATIONS OF ILLOCUTIONARY LOGIC

Cambridge University Press, Cambridge - London - New York, 1985, 227 S.

Die Bücher von John R. Searle, Speech Acts (Cambridge 1969) und Expression and Meaning (Cambridge 1979) sind neben John L. Austins How to do Things with Words (Oxford 1962), die unbestrittenen Klassiker der Sprechakttheorie. Gemeinsam mit dem belgischen Logiker Daniel Vanderveken hat Searle nun erneut ein Buch zur Sprechakttheorie vorgelegt, dem man wohl ebenfalls den Status einer Pflichtlektüre für Linguisten wird zubilligen müssen.

Das Buch stellt den ersten ausgearbeiteten Versuch dar, eine 'Logik der Sprechakte' zu entwickeln. Dies geschieht in mehreren Schritten: Im ersten Kapitel wird eine allgemeine Einführung in die Sprachakttheorie gegeben. Kapitel zwei bis sechs bauen schrittweise die benötigten formalen Mittel auf, mit denen dann in Kapitel sieben und acht "Gesetze der illokutionären Logik" formuliert werden. Eine gemäß dem eingeführten Kalkül durchgeführte semantische Analyse von über hundert englischen illokutionären Verben, beschließt das Buch.

Im folgenden beschränkt sich die Darstellung auf solche Aspekte, die gegenüber Expression and Meaning Neuerungen darstellen, linguistisch unmittelbar relevant sind, und ohne eine - den Rahmen einer Besprechung sprengenden - Entfaltung des Logikkalküls darstellbar sind.

Für den Linguisten wichtig erscheint vor allem die rekursive Definition aller illokutionären Kräfte (illocutionary forces) ausgehend von einigen wenigen als primitiva angenommenen. Dies geschieht in vier Schritten. Erster Schritt ist eine Zerlegung der illokutionären Kraft in sieben Teilkomponenten (zuerst 12ff. sowie später, nach Einführung der formalen Mittel, 63ff. und 87ff.; vgl. hierzu Speech Acts, Chapter 3.):

1) "Illokutionärer Witz" (illocutionary point), ist der bereits von Austin so benannte interne Zweck eines illokutionären Aktes (z.B. der illokutionäre Witz eines Versprechens ist es, den Sprecher zu demjenigen zu verpflichten, was er verspricht). Der illokutionäre Witz wird jeweils "über" einem propositionalen Inhalt erreicht.

2) "Stärkegrad des illokutionären Witzes" (degree of strength of the illocutionary point): 'Bitten' und 'Verlangen' haben den gleichen illokutionären

Witz (der Hörer soll etwas tun), aber verwirklichen ihn mit verschiedener Stärke. Jede illokutionäre Kraft hat nach Searle/Vanderveken einen "Charakteristischen Stärkegrad".

3) "Verwirklichungsmodus" (mode of achievement): Manche illokutionären Kräfte verlangen besondere Umstände, 'eine Zeugenaussage machen' (to testify) gelingt nur im Gericht und unter der Voraussetzung, daß man Zeuge eines bestimmten Vorfalls war.

4) "Bedingungen hinsichtlich des propositionalen Inhalts" (propositional content conditions): Oftmals legt eine illokutionäre Kraft dem propositionalen Inhalt bestimmte Bedingungen auf: so kann man z.B. etwa nur etwas in der Zukunft liegendes versprechen.

5) "Vorausgehende Bedingungen" (preparatory conditions): Hier handelt es sich um Bedingungen, die für die erfolgreiche Ausführung eines illokutionären Aktes notwendig sind. Z.B. muß dasjenige, was Sprecher A Hörer B verspricht, in B's Interesse liegen.

6) "Aufrichtigkeitsbedingungen" (sincerity conditions): Wer einen illokutionären Sprechakt vollzieht, drückt damit einen bestimmten psychologischen Zustand aus: wer etwas behauptet, drückt einen Glauben aus, wer etwas verspricht, drückt eine Intention aus, usw. Verschiedene Klassen von illokutionären Akten haben verschiedene Aufrichtigkeitsbedingungen.

7) Der "Stärkegrad der Aufrichtigkeitsbedingungen" (degree of strength of the sincerity conditions) kann dabei jedoch zwischen ansonsten gleichen illokutionären Kräften schwanken: Z.B. bei 'Bitten' ist er niedriger als bei 'Betteln'.

Zweiter Schritt auf dem Wege zur rekursiven Definition aller illokutionären Kräfte ist die schon aus Explanation and Meaning bekannte Ableitung von genau fünf illokutionären Witzten aus den vier "Anpassungsrichtungen" (directions of fit) zwischen "Wort" und "Welt" (92 ff.):

1) "Wort zu Welt": assertiver Witz (ein Behauptungsakt gelingt, wenn der behauptete propositionale Gehalt 'der Welt' entspricht);

2) "Welt zu Wort": kommissiver Witz (der Sprecher, der etwas verspricht, legt sich darauf fest, in der Zukunft 'in der Welt' das zu verwirklichen, was er 'mit Worten' gesagt hat) oder direkter Witz (der Sprecher legt den Hörer darauf fest, in der Zukunft 'in der Welt' das zu verwirklichen, was der Sprecher gesagt hat);

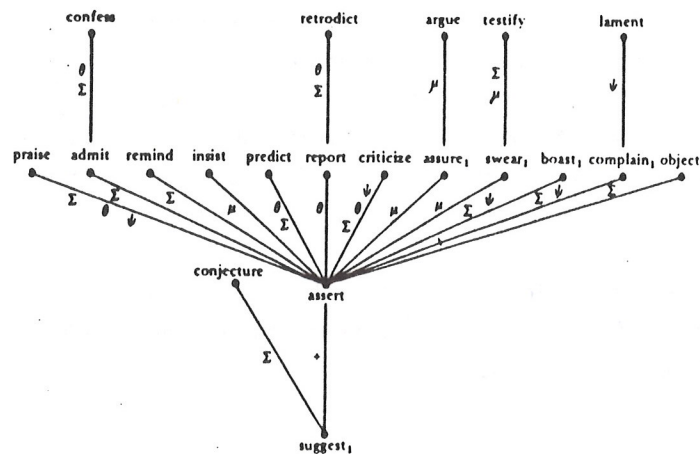
3) "doppelte Anpassungsrichtung": deklarativer Witz (durch den Sprechakt wird die Welt so verändert, da der propositionale Gehalt des Sprechaktes ihr entspricht: "Ich taufe Dich Maria");

4) "leere Anpassungsrichtung": expressiver Punkt ('Ich gratuliere Dir' beschreibt kein Gefühl, sondern drückt ein Gefühl aus; von einer Anpassungsrichtung kann daher nicht gesprochen werden.

Aufgrund der Ausdifferenzierung der illokutionären Kraft einerseits, und der fünf illokutionären Witze andererseits, ist es Searle und Vanderveken möglich, fünf "primitive illokutionäre Kräfte" zu definieren. Diese haben einen unspezifischen Verwirklichungsmodus, Stärkegrad Null, nur allgemeinen propositionalen Inhalt und solche Aufrichtigkeitsbedingungen, die durch den illokutionären Witz festgelegt sind. Diese abstrakt definierten illokutionären Primitiva haben nicht in jedem Fall direkte Entsprechungen im Englischen, grob ist allerdings folgende Zuordnung möglich: Die primitive assertive illokutionäre Kraft ist 'assert' oder 'state', die primitive kommissive ist (oft) 'commit', die direktive 'direct', die deklarative 'declare'. Eine primitive expressive illokutionäre Kraft gibt es im Englischen nicht.

Ausgehend von diesen fünf Primitiva lassen sich alle übrigen illokutionären Kräfte durch die Angabe von fünf, die verschiedenen Bestandteile der illokutionären Kraft modifizierenden Operationen definieren. "Operation θ " vermehrt die "Anforderungen hinsichtlich des propositionalen Inhalts", Operation Σ addiert "vorausgehende Bedingungen", "Operation Ψ " verschärft die "Aufrichtigkeitsbedingungen", Operation μ verändert den "Verwirklichungsmodus". Die Operationen "+" und "-" schließlich, vermehren bzw. verringern den Stärkegrad des illokutionären Witzes und der Aufrichtigkeitsbedingungen.

Der Gewinn des systematischem Aufbaus liegt u.a. in der Möglichkeit die fünf Grundklassen illokutionärer Kräfte in sich auszudifferenzieren und Implikationsbeziehungen deutlich zu machen. Dies gelingt Searle/Vanderveken u.a. mittels "semantischer Tableaux" (217ff.), von denen eines hier zur Veranschaulichung wiedergegeben sei (219):

Das Primitivum unter den Assertiva ist im Englischen 'assert'. Verringert man den Stärkegrad des illokutionären Witzes, so erhält man eine illokutionäre Kraft, die im Englischen durch eine Variante des Verbs 'suggest' besetzt wird. Von 'suggest' gelangt man zu 'conjecture', dadurch daß man die "vorausgehenden Bedingungen" verschärft: 'conjecture' impliziert, daß man wenigstens minimale Evidenz für seine Behauptung hat. Die Beziehungen von 'assert' zu den übrigen angegebenen Verben lassen sich auf gleiche Weise lesen: Immer geht es darum, daß eine oder mehrere (rekursiv angewandte) Operationen die illokutionäre Kraft modifizieren. Aus dem Tableaux ergeben sich folgende Implikationsbeziehungen: Eine illokutionäre Kraft a impliziert eine illokutionäre Kraft b, wenn es in einem semantischen Tableaux einen (von oben nach unten verlaufenden) Weg von a zu b gibt. Daß ein Sprecher etwas 'gesteht', impliziert, daß er etwas 'zugibt', und dies wiederum impliziert, daß er etwas 'behauptet'.

Der logische Apparat, der im Hauptteil des Buches entwickelt wird, stellt eine präzise modelltheoretische Explikation solcher Implikationsbeziehungen dar und sollte daher nicht übersprungen werden. Searle/Vanderveken setzen kaum Logikkenntnisse voraus und erklären alle Schritte zunächst informell.

Interessant und lesenswert ist das Buch im Grunde für jeden Linguisten, insbesondere aber ist es wohl für Forscher im Bereich der Textlinguistik und Argumentationstheorie relevant. So läßt sich aus Foundations of Illocutionary Logic etwa lernen, wie Argumentationsverfahren systematisch einzuführen sind (insofern als man illokutionäre Kräfte als minimale Argumentationseinheiten verstehen kann). Vor allem aber ist die formale Explikation von Sprechakt-internen Implikationsbeziehungen (d.h. Implikationsbeziehungen zwischen den sieben Komponenten der illokutionären Kraft), ein wichtiges Ergebnis. Allerdings aber auch nur ein erster Schritt: Denn der Gewinn dieser Explikation kann erst eingefahren werden, wenn man den Rahmen einzelner, isolierter Sprachakte überschreitet und Sequenzen von Sprechakten verschiedener, miteinander kommunizierender, Sprecher betrachtet. Die Vielfalt verschiedener Reaktionsmöglichkeiten auf verschiedene illokutionäre Akte lassen sich mithilfe der von Searle und Vanderveken entwickelten Begrifflichkeit dann möglicherweise als Reaktionen auf einzelne Komponenten oder kombinierte Komponenten der illokutionären Kraft systematisieren. Eine theoretische Brücke von der Sprechakttheorie zu den von Logikern (Hintikka, Carlson, Lorenzen, Lorenz) entwickelten Dialogspielen erscheint nicht länger als unmöglich.

Martin Kusch

HANDWÖRTERBUCH DER DEUTSCHEN GEGENWARTSSPRACHE

Das Handwörterbuch der deutschen Gegenwartssprache, das 2 Bd. umfaßt und 1984 erschienen ist, basiert auf dem 1952 begonnenen und 1977 fertiggestellten sechsbändigen Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache und soll nach Darstellung des Herausgebers neugewonnene Erkenntnisse berücksichtigen, die insbesondere durch eine verstärkte Hinwendung zur synchronischen Betrachtungsweise der Sprache gewonnen wurden.

Die Autoren haben bei den etwa 60 000 im Wörterbuch enthaltenen Stichwörtern die von ihnen angestrebte Konzeption hinsichtlich einer noch deutlicheren Darstellung semantischer Beziehungen im Kontext erfolgreich realisiert, sie haben auch stilistischen Aspekten die notwendige Beachtung geschenkt.

Bei der Stichwortauswahl, die für die Qualität und Benutzbarkeit eines Wörterbuches von entscheidender Bedeutung ist, wurde in der Weise verfahren, daß insbesondere die lexikalischen Einheiten berücksichtigt wurden, die das Zentrum der Allgemeinsprache bilden. Das führte zwangsläufig dazu, daß veraltete Lexeme nur noch in Ausnahmefällen aufgenommen wurden und Historismen nur noch unter dem Gesichtspunkt ihrer Gewichtigkeit Eingang fanden. Hervorgehoben werden muß die Aufnahme wesentlicher sprachlicher Besonderheiten Österreichs und der deutschsprachigen Schweiz, was dem Wörterbuch einen überregionalen Charakter verleiht.

Die Autoren haben auch die weiter zunehmende Bedeutung der Fachsprachen in der Kommunikation beachtet und daher eine beachtliche Zahl von Fachwörtern berücksichtigt, wobei sie verständlicherweise den Bereichen Vorrang einräumten, die im Alltagsleben eine bedeutende Rolle spielen, was der fachsprachlich interessierte Benutzer mit Genugtuung registrieren wird.

Beachtenswert ist auch die Darstellung der Phraseologismen, die in diesem Wörterbuch gesondert aufgeführt und nicht mehr im Rahmen des Kontextes behandelt werden; man findet sie am Ende des Stichwortes, z.B. beim Lexem

Dach:

- etwas unter Dach und Fach bringen (etwas glücklich beenden; etwas sicher unterbringen)
- salopp eins aufs Dach kriegen (getadelt, zurechtgewiesen werden)
- jmdm. aufs Dach steigen (jmdn. rügen, zurechtweisen)

Die Verfasser brücksichtigten auch die Tendenz, mehr und mehr Kurz- und Initialwörter zu verwenden, und sie nahmen daher eine nicht geringe Zahl von ihnen im Wörterbuch auf, so z.B. LPG, FKK, Akku, Uni ...

Das Wörterbuch berücksichtigt in gewissem Umfang auch morphologische und syntaktische Aspekte des Wortes. So wird es einer entsprechenden Wortart zugeordnet, wobei nach der traditionellen Wortartenklassifikation verfahren wird.

Beim Verb steht besonders die Konjugation im Mittelpunkt. Die Kennzeichnung (starke/schwache Konjugation) erfolgt durch Angabe der 3. Person Sgl. Präteritum und Perfekt. Bei den schwachen Verben ist ersichtlich, ob sie die Perfektform mit haben oder sein bilden, was gerade für den fremdsprachlichen Benutzer eine große Hilfe sein dürfte.

Beachtenswert bei der Darstellung des Verbs ist, daß nicht nur Aussagen zum Grundverb gemacht werden, sondern daß auch eine Unterscheidung in untrennbare und trennbare Präfixverben erfolgt.

Verwiesen sei auch auf die stilistischen Kennzeichnungen, die Auskunft darüber geben, welchen Stilebenen und Stilfärbungen ein Lexem zugeordnet werden kann; auch zeitliche Kennzeichnungen und regionale Verwendungsbeschränkungen werden angegeben. Wenn es sich bei dem Stichwort um einen Begriff aus der Fachsprache handelt, wird das entsprechende Fachgebiet vermerkt. Schließlich werden im Wörterbuch auch Angaben zum Akzent und zur Aussprache gemacht, was wiederum der fremdsprachliche Benutzer mit Dankbarkeit vermerken wird. Bei mehrsilbigen Wörtern finden wir stets eine Akzentangabe, die gleichzeitig die Qualität der Vokale bezeichnet. Die Ausspracheangaben sind für alle Wörter verzeichnet, die den Ausspracheregeln der deutschen Sprache nicht entsprechen.

Dieses Handwörterbuch wird sich auf Grund seiner Wissenschaftlichkeit und Vielseitigkeit einen breiten Benutzerkreis sichern.

Dr. Horst Becker

Ken Alexander & Diana Blanchard (eds.)

EDUCATIONAL SOFTWARE: a creator's handbook

Council for Educational Technology, 1985

Englannissa, Pohjois-Irlannissa ja Walesissa vuosia toimineen MEP (the Microelectronics Education Programme) -projektin tuottamia kokemuksia on koottu kirjaksi, joka koostuu kuudesta artikkelista ja jonka ovat toimittaneet Ken Alexander ja Diana Blanchard MEP Software Unitista. Vaikka MEP-projektin tarkoituksena oli edistää mikrojen käyttöä koulussa opetuksen ja oppimisen välineenä ja kyseessä oli varsin iso projekti, joutuu pienemmissäkin puitteissa vakavasti mikrojen käyttöön paneutuva samojen kysymysten eteen. Kirja on kirjoitettu teknisiä termejä välttämällä, jotta myös kokemattomammat voisivat sitä käyttää osallistuessaan oppimateriaalin tuotantoon tai hyödyntäessään sitä.

Ensimmäinen, CHRISTOPHER POINTERin artikkeli käsittelee varsin käytännön läheisesti ja perusteellisesti tuotantoryhmän työskentelyssä esiintulevia kysymyksiä, kuten ryhmän kokoonpanoa, työskentelysuunnitelmaa ja lopputuotoksen suunnittelua. Lukuisten yksityiskohtien esiinotto tukee varmasti aloittavaa ryhmää. DOUGLAS BROWN esittää artikkelissaan, kuinka suunnitelma muutetaan valmiiksi kokeilukelpoiseksi tuotteeksi, kuitenkin opettamatta varsinaista ohjelmointia. Artikkelin käsittelee työvaiheita, jotka ovat tarpeen varsinaisen ohjelmointityön lisäksi, esim. ohjelman rakenteen ja käytettävän laitteiston suunnittelua sekä dokumentointia. Varsinaisen ohjelman teknisen toimivuuden lisäksi tarvitaan paketin kokeilua varsinaisessa opetustilanteessa. Näitä kenttäkokeita tuotteen opetuksellisen ja teknisen kelvollisuuden toteamiseksi esittelee HELEN SMITH. Hänen mukaansa jokaisen tuotantoryhmän on kysyttävä, minkälaisia kokeiluja tarvitaan ja missä vaiheessa, tarvitaanko strukturoituja kokeiluja arviointilomakkeineen? Laajempaan kuin omaan käyttöön tarkoitettun ohjelman kohdalla ei riitä, että kasetilla tai disketillä on hyvä ja toimiva ohjelma. Lisäksi voidaan ohjelmasta riippuen tarvita manuaaleja, käyttöohjeita, oheismateriaaleja ja joissakin tapauksissa käyttäjäkoulutusta, kuten eräille tekstinkäsittely-ohjelmille on tarjottu. Näitä kysymyksiä käsittelee KEN MAYNARD artikkelissaan.

Omaa käyttöä laajempaan levitykseen tuotteitaan suunnittelevien kannattaa tukea myös MIKE ALLENin materiaalien julkaisemista koskeva luku. Olosuhteiden erilaisuudesta huolimatta julkaisemiseen liittyy yhteisiäkin näkökohtia maasta riippumatta.

Viimeinen, JOHN ANDERSONin kirjoittama luku ohjelmien evaluoinnista koskee yhtä hyvin ohjelmien käyttäjiä kuin tuottajiakin. Luku on eräänlainen johdanto MEP-projektin perusteellisempaan, aihetta koskevaan esitykseen: Guide to Evaluating Methods - A Manual for Microtechnology Innovation. Johdantoluonteestaan huolimatta artikkeli käsittelee materiaalien teknillistä, opetuksellista ja taloudellista evaluointia sekä arvioinnin apuvälineitä ja ohjelma-arviointien käyttöä.

Lukuisten, runsailla ideoillaan mielikuvitusta ja innostusta ruokkivien, tietokoneavusteista opetusta käsittelevien kirjojen joukossa lienee sija kokemukseen perustuvalle, tosin vain ohjelman tuottamista käsittelevälle kirjalle, vaikkapa oppaana puuhaan ryhtyville. Esimerkiksi luettelot esiin nousevista kysymyksistä ja projektiaikataulumallit ovat hyödyllisiä riippumatta siitä, onko tekeillä kielen vai jonkin muun aineen opetukseen tarkoitettu ohjelma.

Timo Sikanen

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS TIEDOTTAA

Korkeakoulujen kielikeskuksen oppimateriaalisarjassa on ilmestynyt FM Matti Palomäen laatima englannin tekstinymmärtämisen materiaali yhteiskuntatieteellisille aloille:

ENGLISH READING COMPREHENSION:
SOCIAL SCIENCES

(Kielikeskusmateriaalia n:o 41)

Materiaalin tavoitteena on opettaa yleisluontoisen tieteellisen tekstin ymmärtämistä kouluenglannin pohjalta. Se sisältää 30 lähinnä sanoma- ja aikakauslehdistä valittua tekstiä harjoitukseen ja sanastoihin. Tekstien vaikeustaso ei vaihtele, mikä mahdollistaa materiaalin käyttämisen missä järjestyksessä tahansa. Materiaalin hinta on 25 mk.

Aikaisemmin on ilmestynyt niinikään Matti Palomäen laatima COMPENDIUM (Kielikeskusmateriaalia n:o 38), joka on tarkoitettu apuneuvoksi kaikille englannin tekstinymmärtämisen kursseille. Siihen on koottu sanasto-, sananmuodostus- ja kielioppiasioita, joiden hallitsemisesta on apua tekstin ymmärtämisessä. Compendiumin hinta on 20 mk.

Materiaaleja voi tilata Korkeakoulujen kielikeskuksesta, Cygnaeuksenkatu 3, 40100 Jyväskylä, tai puhelimitse 941-292 881.

Vorinformation

Das Herder-Institut der Karl-Marx-Universität Leipzig veranstaltet in der Zeit vom 13. bis 17. Oktober 1986 eine

Herbstschule für ausländische Germanisten

Leiter: Prof. Dr. sc. Gerhard Helbig

Die Veranstaltung steht unter dem Thema

"Linguistik und Deutsch als Fremdsprache"

In Vorträgen, Seminaren und Diskussionsrunden werden solche Probleme der gegenwärtigen germanistischen Linguistik erörtert, die für das Deutsche als Fremdsprache besonders bedeutsam sind: Passiv, Tempus, Modalverben, Modalität und Modalwörter, Valenz, "freie Dative", Präfixverben, Artikel, Phraseologismen u.a.

Interessierte Nachwuchswissenschaftler melden sich bitte bis 31. März 1986 beim

Herder-Institut der KMU Leipzig
Wissenschaftsbereich Linguistik
DDR-7022 Leipzig
Lumumbastr. 4

Kennwort "Herbstschule 86"

Sie erhalten dann umgehend ausführliche Informationen über das Kursprogramm, die Teilnahmegebühr usw.

Korkeakoulujen kielikeskus

järjestää täydennyskoulutusseminaarin

9-10.5.1986

FINSKA	SOM	FRÄMMANDE SPRÅK	33
FINNISH AS A FOREIGN LANGUAGE			
FINNISCH	ALS	FREMDSPRACHE	

S U O M I

V I E R A A N A

K I E L E N Ä

OHJELMA

PERJANTAI 9.5

12.00 Ilmoittautuminen
12.30 Fil.tri Aino Sallinen-
Kuparinen: Suomalaisten
kommunikoijakuva
13.40 Keskustelua
14.00 Lounas Ilokivessä
15.00 Prof. Kalevi Wiik:
Suomen kielen ääntä-
misen opetuksesta
16.15 Työryhmäyöskentelyä
aiheena ääntämisen
opetus
18.00 Työryhmien raportit
20.00 Illallinen hotelli
Aleksandrassa

LAUANTAI 10.5

9.00 Suomen kielen opet-
tajien puheenvuoroja
10.30 Sanaston opetuksesta
/alustaja avoin/
11.00 Keskustelua
12.30 Seminaarin päätös

SEMINAARIPAIKKA:

Jyväskylän yliopisto
Rakennus A, 1.krs.

Tiedustelut

Maarit Heikinheimo-Schröder
941/ 291211/2877

HUOM!

TAKO-86 päivien ajankohta on muuttunut.
Edellisessä Kielikeskusuutisissa (2/86)
mainittu päivämäärä ei siis ole voimassa.

TAKO-86 PÄIVÄT
Otaniemi 21.-22.8.1986

K U T S U

TAKO-86 - TIETOKONE KIELTEN OPETUKSESSA JA OPISKELUSSA

TAKO-86

Teknillisen korkeakoulun kielikeskus järjestää yhteistyössä Korkeakoulujen kielikeskuksen kanssa tilaisuuden tietokoneen käytöstä kielten opetuksessa ja opiskelussa Otaniemessä elokuun 21.-22. päivänä 1986. Tarkoituksena on luoda läpileikkaus alan kehityksestä ja antaa opettajille, tutkijoille ja muille aiheesta kiinnostuneille mahdollisuus kokemusten ja ajatusten vaihtoon.

Tilaisuuden ensimmäisen päivän luentoja ja demonstraatioiden avulla johdatellaan osallistujat tietokoneen käyttöön kielten opetuksessa ja opiskelussa. Toisena päivänä järjestetään symposio, jossa halukkaat voivat esitellä tutkimuksiaan ja kokemuksiaan esim. seuraavilla tietokoneavusteisen opetuksen osaluilla (luettelo ei ole poissulkeva):

- tietokoneen integrointi kieltenopetukseen
- opetusohjelmien didaktiikka ja metodiikka
- ohjelmatyypit ja käyttömuodot opetustilanteessa
- ohjelmointikielien ja työkaluohjelmat
- valmisohjelmien soveltuvuus, käyttö ja saatavuus
- tekijäkielet ja -järjestelmät (authoring systems)
- laitteistot (mikrot, oheislaitteet, audio, video ym.)
- opettajien koulutus ja valmennus

Pyydämme tiivistelmiä (1 sivu) esitelmistä (20 min) huhtikuun 30. päivään mennessä alla mainittuun osoitteeseen.

Tilaisuuden yhteydessä on tarkoitus järjestää laite- ja oppimateriaalinäyttely, johon myös opettajat ja opiskelijat voivat asettaa esille itse kehittämiään ohjelmia ja oppiaineistoja. Näyttelyyn osallistuminen ei edellytä esitelmän pitoa. Pyydämme ystävällisesti lähettämään alustavan ilmoittautumisen oheisella lipukkeella (sivulla 51) osoitteeseen:

TAKO-86 Päivät
Kielikeskus/Teknillinen korkeakoulu
Otakaari I, 02150 ESPOO

Tiedusteluihin vastaavat Marja Renkonen (TKK, 90-4512085),
Jouko Seppänen (TKK, 90-4512607), Helena Valtanen (KKK, 941-
292884) ja Timo Sikanen (KKK, 941-292878).

The Language Centre for Finnish Universities is arranging a 12-month Programme of In-Service Training for Language Centre Teachers (PILC). The programme will be offered every year.

The course is designed to cover current thinking in language teaching, existing materials, existing practice, testing procedures and theoretical insights. It will run over 12 months and consist of three one-week seminars with study and tasks in between. The provisional programme is as follows:

Autumn term, 1986	Assignments related to teaching and set books
January 5-9, 1987	Seminar I Materials analysis and testing procedures
May 25-29, 1987	Seminar II Techniques for analysing spoken and written discourse
August 24-28, 1987	Seminar III Alternative methodology

The course is being designed in cooperation with the University of Birmingham and sponsored by the Finnish Ministry of Education and the British Council. It is intended for all teachers at language centres regardless of the language taught. The working language will be English and the number of participants limited to 30.

Those who successfully complete the course will be awarded a certificate.

The seminars will be residential and they will be held at the TVK Institute at Kirkkonummi. Participants should make their own financing arrangements. The entire cost of all three seminars will be approx. 3.600 FIM per person.

Application forms have been sent to the language centres and they should be returned by March 31st, 1986 to: Language Centre for Finnish Universities

PILC
University of Jyväskylä
40100 Jyväskylä

Further information may be obtained from Markku Helin at the Language Centre for Finnish Universities, tel: 941-292 879.

TEXT - INTERPRETATION - ARGUMENTATION

Jyväskylä, April 25th to 27th, 1986

L 303

13.15: Opening address

13.30: J. Hintikka, Tallahassee/USA and Helsinki
Interrogative Dialogues: A New Paradigm for Language Theory14.30: N.N.
A Comment on Professor Hintikka's Paper

15.00: Coffee

15.30: Two alternative plenary sessions:

I. LOGIC AND SEMANTICS

15.30: U. Rantala, Tampere
Possible Courses of Events

16.30: I. Niiniluoto, Helsinki

17.30: W. Heydrich, Hamburg
States of Affairs, Situations and Semantic Interpretation

II. SCIENTIFIC TEXTS

15.30: W. Lorenz, Leipzig

16.15: M.M.J. Fernandez, Paris
Science, Argumentation, Language: Which is the Strongest One? -
Contrastive Examples of French and Finnish Scientific Texts16.45: M. Punkki & H. Schröder, Jyväskylä
Argumentative Strukturen in russischsprachigen Texten der
Gesellschaftswissenschaften - Beispiele für paradigmatisch
bedingte Argumentation und deren Sprachmittel17.15: R. Korhonen, Jyväskylä
The First Person in Scientific Texts

Saturday, April 26th

9.00: Alternative Sessions:

I. SOCIOLOGICAL AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF REASONING AND READING

9.00: W. Ehlert, Bielefeld
Argumentation in the Social Sciences

9.45: E. Kallio, Jyväskylä

10.15: R. van Krieken, Arnheim
The Influence of Text Structure on Readability and Reading
Comprehension

II. SEMIOTICS AND HERMENEUTICS

9.00: E. Itkonen, Turku
The Notion of Text in Current Semiotics

9.45: K. Palonen, Jyväskylä

10.15: K. Väyrynen, Oulu

10.45: Break

11.15: D. Viehweger, Berlin/GDR
Prinzipien semantischer Einheitsbildungen im Text12.00: E. Itkonen, Turku
A Comment on Professor Viehweger's Paper

12.30: Lunch

14.30: J.S. Petöfi, Bielefeld

15.30: U. Rantala, Tampere
A Comment on Professor Petöfi's Paper

16.00: Break

16.30: L. Carlson, Helsinki
Reference in Dialogue Games

17.30: Dinner

19.30: Evening session with open-end-discussion:

J. Hintikka, Tallahassee/USA and Helsinki
Language Understanding and Strategic Meaning

Sunday, April 27th

9.00: Alternative Sessions:

I. PHILOSOPHICAL TEXTS

9.00: M. Kusch & H. Schröder, Jyväskylä
Contrastive Discourse Analysis - The Case of Habermas versus
Davidson9.30: G. Gimpl, Helsinki
Das Modalfeld des Tractatus Logico-Philosophicus10.00: M.-L. Kakkuri-Knuuttila, Helsinki
Reasoning in 'Das Kapital'10.30: J. Aaltola & M. Kusch, Jyväskylä
Argumentative Coherence in Wittgenstein - A Case Study11.00: A. Siitonen, Turku
The Argumentation in Plato's Menon

II. SCIENTIFIC TEXTS

9.00: M. Gerbert, Dresden
Der wissenschaftliche Fachtext als Teil des Erkenntnisprozesses9.45: D. Neuendorff, Oulu
Texttyp und Gebrauchsfunktion10.15: S. Tirkkonen-Condit & S. Liefländer-Koistinen, Savonlinna
Argumentation in English, Finnish and German Editorials11.00: M. Kusch & T. Takala, Jyväskylä
The Change of Argumentation through the Time

III. TEXTLINGUISTICS

9.00: Chr. Lauren, Vaasa

9.45: Chr. Pankow, Tampere
Halten die Alten, was sie versprechen? - Textverständnis und
Wissenschaftsgeschichte10.15: G. Schildberg-Schroth, Turku
Wahrheit als Sinnkonstrukt - Eine Marginale zum Status der
Textanalyse

11.30: Lunch

13.30: W. Kuhlmann, Frankfurt am Main
The Logical Structure of Hermeneutic Understanding

14.30: S. Knuuttila, Helsinki

15.30: Closing words

For additional information please contact:

Martin Kusch
University of Jyväskylä
Department of Philosophy
Seminaarinkatu 15
SF-40100 Jyväskylä 10
Finland
tel: 941-252211/2837Hartmut Schröder
University of Jyväskylä
Language Center for Finnish Universities
Seminaarinkatu 15
SF-40100 Jyväskylä 10
Finland
tel: 941-292885

NORDISCHE TAGUNG FÜR DEUTSCHLEHRER
UND GERMANISTEN

1. - 4. Juni 1986 in Jyväskylä/Finnland

Vorläufiges Programm

Sonntag, 1. Juni 1986

- 18.00 Uhr - Eröffnung der Tagung
- 18.30 Uhr - Konzert
- 20.00 Uhr - Empfang durch die österreichische Botschaft

Montag, 2. Juni 1986

- 9.00 Uhr - "Österreich heute": Vortrag von Prof. Leser (Universität Wien) über Geschichte, Gesellschaft und Politik in Österreich mit anschließender Diskussion
- 10.30 Uhr - Pause
- 11.00 Uhr - "Deutsch als Fremdsprache in Österreich": Vortrag von Prof. Muhr (Universität Graz) mit anschließender Diskussion
- 12.30 Uhr - Mittagspause
- 14.30 Uhr - "Österreichische Literatur": Vortrag von Prof. Schmid-Dengler (Universität Wien) mit anschließender Diskussion
- 20.00 Uhr - Rezitation österreichischer Literatur durch einen Schauspieler des Burgtheaters Wien

Dienstag, 3. Juni 1986

- 9.00 Uhr - Vorträge zur Wahl
- I. "Paralleltexte im fachbezogenen Unterricht": Vortrag von Prof. Wieser (Wirtschaftsuniversität Wien) und Diskussion
- II. "Deutsch als Wirtschaftssprache": Vortrag von Prof. Saxer (Universität Klagenfurt) und Diskussion
- III. "Lehrwerkproduktion Deutsch als Fremdsprache": Vortrag von Prof. Muhr (Universität Graz) und Diskussion
- 10.30 Uhr - Pause
- 11.00 Uhr - Sektionen zur Wahl
- I. Literaturwissenschaft (Kurzreferate und Diskussion)

POSTANSCHRIFT:
Seminaarinkatu 15
SF-40100 JYVÄSKYLÄ
FINNLAND

INSTITUTSADRESSE:
Cygnaeuksenkatu 3
SF-40100 JYVÄSKYLÄ
FINNLAND

TEL. 35841-292 885
TEL. 35841-292 880
(Durchwahl vom Ausland)

- II. Lehrwerkproduktion (Kurzreferate und Diskussion)
- III. Fachsprachenlinguistik und -didaktik (Kurzreferate und Diskussion)
- 12.30 Uhr - Mittagspause
- 14.30 Uhr - "Textlinguistik": Vortrag N.N. und anschließende Diskussion
- 20.00 Uhr - Empfang

Mittwoch, 4. Juni 1986

- 9.00 Uhr - "Didaktische Grammatik": Vortrag von Prof. Saxer (Universität Klagenfurt) mit anschließender Diskussion
- 10.30 Uhr - Pause
- 11.00 Uhr - Abschluß der Konferenz

Zum Rahmenprogramm gehören:

- 1 Buchausstellung
- 1 Karl-Kraus-Fotodokumentation
- 1 Faksimile-Ausstellung "Meisterzeichnungen der Albertina Wien"
- Filmvorführungen
- "Essen und Trinken wie in Österreich" im Tagungshotel und viele weitere Überraschungen

**SUOMEN SAKSANKIELEN OPETTAJIEN YHDISTYS r.y.
TYSKA SPRÅKLÄRARFÖRENINGEN I FINLAND r.f.
FINNISCHER DEUTSCHLEHRERVERBAND e.V.**

Puheenjohtaja: Mikko Sinisalo, Hevoshaantie 10 J 4,
01200 Vantaa 20, puh. 90-876 3384
Sihteeri: Sirku Piippo, Vironkatu 3 C 32, 00170 Helsinki,
puh. 90-635 020, ti ja to 18-20
Stipendiasiasi: Auni Wihuri, Pormestarinrinne 8 B 41,
00160 Helsinki, puh. 90-662 405,
ti ja to klo 18-20

Kevätseminaari 19.-20.4.1986

Yhdistys järjestää yhdessä Goethe-Institutin kanssa seminaarin Helsingissä, mukana mm. prof. Hans-Jürgen Krumm Hampurista ja Krister Sörensen Upsalasta. Teema: Grammatik im kommunikativen Deutschunterricht. N. 30 osanottajaa. Tarkemmin seuraavassa Tempuksessa.

The 5th Nordic Conference of Applied Linguistics (AScLA)
4-7 June 1986 at the University of Jyväskylä

LIST OF SPEAKERS:

- Aijmer, Karin (Sweden): Presentation of the Project 'Communicative Competence and Language Teaching'
- Al-Ani, Faiza (England): A Statistical Design of Degrees of Causative Verbs in English
- Anward, Jan (Sweden): Games in Context: An Approach to Conversation Analysis
- Cederquist, Jonna (Denmark): Language Teaching: Semantics
- Davies, Norman (Sweden): From Bureaucracy to Anarchy: Four Models of Language Teaching
- Evensen, Lars (Norway): The Nordwrite Project
- Kilborn, Mary (Scotland): Is Equality and Independent Thinking Possible in an Oral Test?
- Kühlwein, Wolfgang (Germany): A Sociosemiotic View of the Grasp of Language at Reality across Cultures
- Laine, Eero (Finland): Emotional Hindrances in the FL Learning Situation
- Laurinen, Leena (Finland): Thinking as a Component of Language Understanding
- Lehtonen, Jaakko (Finland): Automatic and Controlled Process in the Mother Tongue and in the Foreign Language
- Marsh, David (Finland): Pragmatics - Speaking Examination Procedures
- Neuendorff, Dagmar (Finland): Texts in Study Books for Foreign Language Learners
- Paribakht, Tahereh (Canada): On the Negotiation of Meaning in the Second Language
- Singleton, David & David Little (Ireland): Input, System and Process: Towards a Manual for Language Learners
- Sjørnslev, Sten (Denmark): Classroom Interaction
- Spoelders, Marc (Belgium): Verbal Communication in the Classroom
- Tomic, Miseska (Yugoslavia): Language as Target and Instrument of the Educational Process in a Multilingual Setting
- Valdman, Albert (USA): Language Variability and Language Teaching
- Vedeler, Liv (Norway) & Hans Vejleskov (Denmark): The Language in Institutional Pre-School Education
- Weeren, J. van (Holland): On Testing Pronunciation
- Ventola, Eija (Finland): Textbook Dialogues and Discourse Realities

Tarkempi ohjelma seuraavissa Kielikeskuutisissa.

Konferenssiin voi ilmoittautua os.: AFinLA/Englannin laitos, Jyväskylän yliopisto, Seminaarinkatu 15, 40100 Jyväskylä.

FIRST CIRCULAR

INVITATION AND CALL FOR PAPERS

THE THIRD NORDIC CONFERENCE FOR ENGLISH STUDIES

25 - 27 September, 1986

Welcome to the Third Nordic Conference for English Studies, to be held at Hässelby Slott, the Center for Nordic Cultural Exchange just outside Stockholm. The conference will be organized jointly by the English Departments of the Universities of Stockholm and Uppsala. It will start before lunch, Sept. 25, and finish after lunch, Sept. 27. Arrival Sept. 24 will be possible.

Programme

The conference will be organised along the same lines as the two previous Nordic conferences at Lysebu and Hanaholmen. There will be three plenary lectures by invited speakers from Britain, sponsored by the British Council. One of them, Margaret Drabble, has already accepted. The programme will also comprise three parallel sessions of papers, reports, and workshops, dealing with English language, literature, and composition theory and practice. Suggestions for workshops are welcome. Workshops will be organized around a few papers and participation will be limited.

There will also be a bookshow, featuring British and Scandinavian textbooks and scholarly works.

Cost

The actual price charged by Hässelby Slott is about 1600 SEK, but we have applied to The Nordic Cultural Foundation for a grant and are hoping to reduce that sum substantially. A Second Circular will be issued around May 1, after we have received the decision of the Foundation.

Papers

Papers and reports are invited. See the enclosed registration form. One-page abstracts should be sent to the organisers before May 25, 1986. We are hoping to publish the papers in a conference volume.

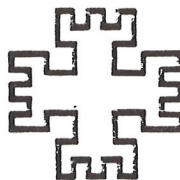
Registration forms

The enclosed registration form is preliminary. Those who send in the preliminary registration will receive the Second Circular. A final and binding registration will then be enclosed.

Gunnel Tottie Sven Jacobson
Uppsala University

Magnus Ljung
Stockholm University

PL 191
SF-90101 Oulu
FINLAND
Tel. 981-223455

CDEF86: CONFERENCE OF DEPARTMENTS OF ENGLISH IN FINLAND
OULU October 23-24, 1986

SECOND CIRCULAR AND CALL FOR PAPERS

Dear Colleague,

Thank you for your response to the questionnaire that we sent out last year. We were provided with a great many ideas which have proved to be highly valuable and have been incorporated into our planning of the conference.

The areas and topics of interest to the respondents included the following: aspects of spoken and written language, computer-assisted learning, error analysis, functional grammar, language processing, literary themes, practical aspects of teaching, pragmatics, syllabus reform, textlinguistics, and translation.

Many of the suggestions submitted reflect an interest in both research and teaching.

We realize that the selection of topics offered covers a rather broad area. This we welcome. The questionnaires clearly reflect the desire of potential participants to be able to engage in discussion on such areas.

As you may remember from the First Circular we are encouraging those participants giving papers to consider different forms of presentation with a view to facilitating active audience participation throughout the proceedings. These are outlined in the Call for Papers. We shall do our best to accommodate the wishes of those presenting papers as far as possible.

We have invited Antoinette Renouf of the University of Birmingham and Sigrid Gassner-Roberts of the University of Adelaide as guest speakers. Negotiations are also in progress to invite other speakers.

The conference will be held at the Cumulus Hotel, Kajaaninkatu 17, Oulu, tel. (981) 220222. The hotel is situated in the centre of the city close to the bus station, Finnair terminal, and railway station. The conference will start during the mid-morning of Thursday 23rd and end in the afternoon of Friday 24th. Registration will be from 9-10 a.m. on Thursday 23rd. Beverages will be provided and facilities made available for people to meet informally.

A conference schedule, list of participants and any last-minute details will be sent by October 1st to all those registered.

The registration fee is 185 mk. As far as we know, institutions should be able to cover this cost.

The fee will provide for conference proceedings, lunch on both days and beverages. (Could participants with particular diet requirements inform us in advance.)

We will organize dinner for the Thursday evening if there is demand; we feel this is better done at the beginning of the conference. We intend that the university will provide transport for those wishing to visit the main campus at Linnanmaa.

The Cumulus Hotel is offering a special price of 270 mk pp for a single room and 195 mk pp for a double room. This special arrangement concerning the price for the Cumulus Hotel means that you should make your reservations by September 23rd at the latest. If you decide to opt for this arrangement, mention your participation in the conference when booking.

In any case participants should make their own accommodation arrangements.

The registration fee should be paid by May 16th. Bank payment slips are included with this circular. If, by chance, you are unable to find a copy then the bank account number is: KOP 110740-127110 OULU-Kirkkokatu.

We warmly welcome participation from anyone involved in English Studies in Finnish higher education. It is clear from the response to our questionnaire that there is a need for discussion on a great many issues which face those involved in English Studies. We hope to provide a forum for that discussion. We wish to stress that the conference provides a meeting-place for all those involved in research, teaching, and administration.

If you are prepared to give a paper or lead a seminar, workshop or informal discussion on a specific area of interest, please return the enclosed Call for Papers to us as soon as possible. These should be submitted by May 16th at the latest.

Welcome to CDEF86!

Contact Address: Kauko Timlin
Englannin kielen laitos
Oulun yliopisto
PL 191
90101 OULU

Yours sincerely,

The Organising Committee,

Leena Kuure	James Haines	David Marsh	Kauko Timlin
tel	tel	tel	tel
981-223455/283	981-223455/255	981-223455/259	981-223455/284

<u>HOTELLIT</u>	1 hh	2 hh	huom.
<u>Arina</u> puh. 14221	300,-	360,-	(15.8. alkaen)
<u>Cumulus</u> puh. 220 222	270,-	390,-	(tarjoushinta)
<u>Gasthaus Lanamäki</u> puh. 229 555	270,-	360,-	(tällä hetkellä)
<u>Hospiz</u> puh. 224 244	210,- (175,-	275,- 240,-)	(ryhmälennus)
<u>Kauppahotelli</u> puh. 227 711	250,-	320,-	(tällä hetkellä)
<u>Vaakuna</u> puh. 224 666	350,-	450,-	(1.9. alkaen)

<u>AIKATAULUT</u>		LÄHTÖ	PERILLÄ OULUSSA	LÄHTÖ OULUSTA
<u>JUNA:</u>	Helsingistä	22.00		16.00
	Tampereelta	0.55	7.38	16.00
	Turusta	21.10		21.50
	Jyväskylästä	15.40	23.10	
		18.55	4.10	
	Joensuusta	13.40	20.15	15.52
	Savonlinnasta	10.51	20.15	18.50
				9.20
	Vaasasta	18.25	23.10	16.00

<u>LINJA-AUTO:</u>				
Jyväskylästä	17.00	23.00	17.25	
Savonlinnasta	6.45	14.50		
	10.30	18.40		
Joensuusta				

<u>LENTO:</u>				
Turusta	6.00	8.15	17.15	
	7.30	10.30		
Tampereelta	6.45	10.30	15.20	
	5.55	8.15		
Helsingistä	7.15	8.15	17.15	
	9.30	10.30	alk.	
Jyväskylästä	7.50	10.30	17.15	
Joensuusta	7.30	10.30	17.15	
Vaasasta	6.35	10.30	17.15	
Savonlinnasta			15.20	

ISAGA

International Simulation And Gaming Association

17 th Annual International Conference
Theme : Simulation & Communication
University of Toulon, French Riviera

Conference : 1 - 4 July 1986

Theme to be interpreted as broadly as possible, e.g. :
social interaction, intergroup relations, language learning,
intercultural communication, negotiation, decision & policy making,
management communication, media, information technology,...

Session types include :

keynote presentations, buzz groups, participation workshops,...

Workshop : 28 - 30 June 1986

participation in special version of NSIST
(a world-wide, multi-institution, international relations,
computer-assisted simulation)

Summer school : from 7 July

courses in French as a foreign language
(reductions for conference-goers)

For more information, please contact :

Crookall / ISAGA 86, Université de Toulon, Ave de l'Université,
83130 LA GARDE, France. Home tel. : (94) 75.48.38

Korkeakoulujen kielikeskuksen nauhoitepalvelu tiedottaa

UUSIA OHJELMIA

BBC TOPICAL TAPES: SCIENCE MAGAZINE

48/85	Evolution of Insect Wings	3'25"
	Blue-Blooded Molecules	6'00"
	Atmospheric Increase in Methane and Carbon Oxide	6'05"
	Psychology of Facial Disfigurement	8'30"
49/85	Aerodynamic Grasses	4'35"
	CERN Tests Q.E.D.	9'00"
	Forest Fires at the Cretaceous-Tertiary Boundary	11'00"
50/85	Whistling Nucleus	7'20"
	Astronomical Hotlines	7'30"
	Electricity and Cell Alignment	8'25"
51/85	Pirates of the Cell	2'50"
	Biters 1 - Mosquitoes	4'55"
	How Viruses Act	6'15"
	Biters 2 - Leeches	4'20"
	Where Do Viruses Come From?	6'00"
52/85	Gossip Column for Scientists	3'25"
	Feminist Science	7'00"
	Physics' Answer to Woody Allen	3'05"
	Growth - A Survey	10'12"
53/85	How the Pill Works	3'50"
	Giotto - Progress Report	5'40"
	Agrobacterium Chemicals Identified	4'40"
	Solvent Chemistry	8'50"
01/86	The Keck Telescope 1.	3'35"
	The Keck Telescope 2.	5'10"
	Soft-Bodied Animals in the Pre-Cambrian	5'20"
	Wheat and Rice - Evolutionary Dead-Ends?	9'50"
02/86	Halley's Comet - Progress Report	7'40"
	Vegetation and the Carbon Dioxide Cycle	5'55"
	Is There a Fifth Force in the Universe?	10'15"
03/86	Nest Decoration	6'55"
	Armpit Chemistry	6'10"
	Legionnaire's Disease	10'10"

For more information about the programmes, contact

Sinikka Koponen
Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
Seminaarinkatu 15
40100 JYVÄSKYLÄ
tel. (941)292 886

ENGLISH SUMMARY

Maarit Heikinheimo-Schröder interviews Dr Raija Markkanen who acts as a substitute for Dr Liisa Löfman (formerly Korpimies), director of the Language Centre for Finnish Universities. Dr Löfman is spending a year in the Federal Republic of Germany as a holder of a von Humboldt scholarship. In the interview, Dr Markkanen tells about her first two months in the Language Centre for Finnish Universities which have mostly been occupied by administrative duties. The most pressing problem so far has been money, or rather the lack of it. The lack of resources also means that the researchers, instead of doing research work, spend most of their time developing and writing teaching materials and organizing meetings and seminars. According to Dr Markkanen, the most interesting project of the Language Centre for Finnish Universities this year is PILC, or the Programme of In-Service Training for Language Centre Teachers, in the planning of which she is actively involved at the moment. At the end of the interview, Dr Markkanen expresses the wish that people working in the language centres would contact her if they have any concrete suggestions or wishes regarding the activities of the Language Centre for Finnish Universities.

Maritta Stoor from the language centre of Jyväskylä University reports on the first seminar for teachers of Finnish oral communication, arranged by the Language Centre for Finnish Universities in Jyväskylä, 24.-25.1.1986. 28 teachers from twelve universities and three other institutions attended the seminar, during which common problems were discussed, and ideas and teaching materials were exchanged. Concrete plans for further cooperation were also made, and a three member body was set up to coordinate and plan the next seminar in January 1987. The participants also adopted a resolution in which they emphasised the importance of teaching oral communication and expressed a need for bigger resources, smaller groups, better technical facilities and further training for the teachers.

Andreas F. Kellelat from the University of Vaasa reports on the Sixth VAKKI Seminar in Vöyri, 1.-2.2.1986, the theme of which was "Languages for Professional Purposes and the Theory of Translation". Talks were given in Finnish, Swedish, English, and German, and they have been published by the Department of Modern Languages, University of Vaasa (Raastuvankatu 31, 65100 Vaasa), from where the reports on previous seminars (1983, 1984, 1985) can also be obtained.

Helena Valtanen from the Language Centre for Finnish Universities reports on the two-day meeting of the teachers of English reading comprehension, arranged in Jyväskylä 7.-8.2.1986. On the first day of the meeting, applications were drafted for Ministry of Education grants for the creation of new reading comprehension materials. Reading comprehension tests were discussed on the following day, with teachers from different universities introducing test types and assessment criteria used in their respective language centres. Different types of reading comprehension tests (cloze, multiple choice, open-ended) were also discussed in groups. Because it turned out that many teachers wrote their own tests, it was decided that a workshop on the theory of reading and testing be arranged in August/September 1986.

Liisa Kurki-Suonio from the University of Tampere discusses educational visits arranged by the language centre for their students. The visit of the students of journalism to the British Council, America Centre and the Canadian Embassy shows that one does not necessarily have to go abroad to find suitable and stimulating situations for practising foreign language skills.

Elisabeth Törnudd-Jalovaara from the Helsinki School of Economics and Business Administration discusses the use of the auxiliary 'skall' in Swedish and claims that grammar books used in schools give misleading information concerning its meaning. According to her, 'skall' does not primarily mark the future tense but above all expresses intention.

INFORMATION

The language centre of the Helsinki University of Technology and the Language Centre for Finnish Universities will arrange a two-day seminar on the use of computers in language learning and teaching in Otaniemi 21.-22.8.1986. Those interested in introducing their research or experiences in the field of CALL/CAI are requested to submit an abstract (1 page) of their talk (20 min) to: TAKO-päivät, Kielikeskus/Teknillinen korkeakoulu, Otakaari 1, 02150 Espoo, by the 30th of April at the latest. Please send your preliminary registration to the same address by using the form on p. 51 and you will receive the detailed programme by the end of May.

For further information please contact Marja Renkonen (Helsinki University of Technology, tel. 90-451 2085) or Helena Valtanen (Language Centre for Finnish Universities, 941-292 884).

SVENSK RESUMÉ

Maarit Heikinheimo-Schröder från Högskolornas språkcentral intervjuar Dr. Raija Markkanen som vikarierar för Dr. Liisa Löfman (fd. Korpimies) som direktör för Högskolornas språkcentral. Dr. Löfman tillbringar som bäst ett år i Västtyskland som Humboldtstipendiat. I intervjun berättar Raija Markkanen om sina två första månader i Högskolornas språkcentral som mestadels upptagits av administrativa skyldigheter. Det största problemet är pengar, eller snarare bristen på dessa. Bristen på pengar för också med sig att forskarna, i stället för att utföra forskning, använder största delen av sin tid till att framställa undervisningsmaterial och ordna möten och seminarier. Enligt Dr. Markkanen är det mest intressanta projektet i år PILC (Programme of In-Service Training for Language Centre Teachers), dvs. fortbildningen av språkcenterlärare, som hon just nu aktivt deltar i att planera. Dr. Markkanen uttalar också en önskan om att de som arbetar vid språkcentren skall kontakta henne med konkerata förslag och önskingar angående språkcentralens verksamhet.

Maritta Stoor från språkcentret vid Jyväskylä universitet rapporterar om det första seminariet för lärare i muntlig kommunikation i finska som arrangerades av Högskolornas språkcentral i Jyväskylä 24.-25.1.1986. 28 lärare från tolv universitet och tre andra institutioner mötte upp för att diskutera gemensamma problem och utbyta idéer och undervisningsmaterial. Konkreta planer för fortsatt samarbete gjordes upp och en kommitte på tre personer valdes för att koordinera och planera följande seminarium som skall hållas i januari 1987. Deltagarna undertecknade också en resolution som betonar vikten av undervisning i muntlig kommunikation och behovet av bättre resurser, mindre grupper, bättre teknisk utrustning och lärarfortbildning.

Andreas F. Kelleat från Vasa högskola rapporterar om det sjätte VAKKI-seminariet som hålls i Vöyri 1.-2.2.1986 och vars tema var 'Språk för specifika ändamål och översättningsteori'. Föreläsningarna hölls på finska, svenska, engelska och tyska och har publicerats av institutionen för moderna språk, Vasa Högskola (Rådstugegatan 31, 65100 Vasa), varifrån också rapporter om tidigare seminarier (1983, 1984, 1985) kan erhållas.

Helena Valtanen från Högskolornas språkcentral rapporterar om ett tvådagars möte för engelsklärare av läsförståelse, som arrangerades i Jyväskylä 7.-8.2.86. Under den första dagen skissade man upp ansökningar till undervisningsministeriet om anslag till förnyandet av undervisningsmaterialen i läsförståelse. Följande dag inleddes diskussionen om läsförståelsetest med redogörelser av lärarrepresentanter från de flesta språkcentren om de test och kriterier, som används vid dem. Därefter diskuterades olika slag av läsförståelsetest (cloze, flerval, öppna frågor) i smågrupper. Då det visade sig att många lärare sammanställer sina egna test, beslöts det att en workshop om läs- och testteori skall ordnas i augusti/september 1986.

Liisa Kurki-Suonio från Tammerfors universitet beskriver exkursioner som arrangerats av språkcentret för dess studerande. Bl.a. den exkursion som blivande journalister gjorde till British Council, America Centre och den kanadensiska ambassaden visar att man inte nödvändigtvis behöver åka utomlands för att få till stånd lämpliga och stimulerande situationen för uppövningen av främmande språk.

Elisabet Törnudd-Jalovaara från Handelshögskolan i Helsingfors diskuterar användningen av det svenska hjälpverbet 'skall' och konstaterar att grammatikböcker ger missvisande information om dess betydelse. Enligt henne används 'skall' inte primärt för att beteckna futurum utan framför allt för att beteckna avsikt.

TAKO-86 PÄIVÄT

Kielikeskus/Teknillinen korkeakoulu
Otakaari 1, 02150 ESPOO

ALUSTAVA ILMOITTAUTUMINEN

Nimi: _____
Arvo/amm. _____
Työpaikka: _____
Osoite: _____
Puhelin: _____

Aion pitää esitelmän ____ (merkitse rastilla)

Esitelmän aihe: _____

Haluan esitellä näyttelyssä: _____

Haluan osallistua kuulijana _____

Ilmoittautuneille toimitetaan lopullinen ohjelma toukokuun aikana.

ANMELDEFORMULAR

Nordische Tagung für Deutschlehrer und Germanisten
(1. - 4. Juni 1986 in Jyväskylä/Finnland)

Anmeldeschluß: 15. Mai 1986

Hiermit melde ich mich zur Nordischen Tagung an.

Name: Vorname:

Anschrift der Dienststelle:

..... Tel.:

Privatanschrift:

.....Tel.:

Zimmerreservierung gewünscht:

nein

ja (im Doppelzimmer zum Pauschalpreis von
von 525,- Fmk für 3 Übernachtungen,
Frühstück und Sauna)

ja (im Einzelzimmer zum Pauschalpreis von
840,- Fmk für 3 Übernachtungen, Früh-
stück und Sauna)

Die Anmeldegebühr in Höhe von 100,- Fmk überweise ich auf das Konto
TA 1017-1 (Postipankki) unter dem Stichwort "Nordische Tagung".

....., am 1986
Unterschrift

POSTANSCHRIFT:
Seminaarinkatu 15
SF-40100 JYVÄSKYLÄ
FINNLAND

INSTITUTSADRESSE:
Cygnaeuksenkatu 3
SF-40100 JYVÄSKYLÄ
FINNLAND

TEL. 35841-292 885
TEL. 35841-292 880
(Durchwahl vom Ausland)

HÄSSELBY SLOTT, SEPTEMBER 25 - 27, 1986

PRELIMINARY REGISTRATION FORM

I should like to attend the conference

I should like to give a paper/short report on (please tick)

English language/linguistics

English literature/literary theory

Composition theory/practice

with the following title

.....

I do not intend to read a paper

I suggest the following workshop/s

.....

I wish to contribute a paper for discussion.....YES/NO

Further suggestions:

Name.....

Address.....

City.....Phone.....

Country.....

Academic affiliation

Please mail by April 25 to

The Third Nordic Conference for English Studies.

English Department, Box 513, 75120 Uppsala, Sweden

54 CALL FOR PAPERS

1. NAME _____
ADDRESS _____
TELEPHONE _____

2. INSTITUTION _____
DEPARTMENT _____

3. TITLE OF PAPER / SEMINAR / WORKSHOP / INTEREST GROUP _____

4. TIME REQUESTED: 15 20 30 40 min. If more, please state _____
(Possible discussion time resulting from presentations should be included in the above. However there is no reason why such discussion should only take place in the room designated. If you intend to lead an Interest Group there is no need to state time requirements.)

5. TYPE OF CONTRIBUTION:

Traditional Lecture

Seminar

Workshop

Interest Group (We would like to have people who are interested in discussing certain areas leading sessions, e.g. video, CAL, translation etc. These could be arranged to take place in small seminar rooms or even in coffee bars.)

6. ANY SPECIAL REQUIREMENTS REGARDING EQUIPMENT?
(All rooms will have O-H projector facilities.)

1. VIDEO (Format: _____)

2. AUDIO FACILITIES (Type: _____)

3. COMPUTATIONAL EQUIPMENT (Type: _____)

4. OTHER (Please specify: _____)

=====

Please return to: Kauko Timlin
Englannin kielen laitos
Oulun yliopisto
PL 191
90101 OULU

W E L C O M E to CDEF86!

Any enquiries to The Organising Committee

Leena Kuure James Haines David Marsh Kauko Timlin
981-223455/283 981-223455/255 981-223455/259 981-223455/284

CDEF
OULU
1986

robriaV
3891 -20- P 1

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JOHTOKUNTA 1.1.1986 - 31.12.1987

Varsinaiset jäsenet

Lehtori Mirja Attila
Helsingin yliopiston kielikeskus

Lehtori Helinä Koivisto
Tampereen yliopiston kielikeskus

Prof. Christer Laurén
Vaasan korkeakoulu
Ruotsin kielen laitos

Prof. Jaakko Lehtonen
Jyväskylän yliopisto
Viestintätieteiden laitos

Johtaja Pirkko Lehtinen
Oulun yliopiston kielikeskus

Ylitarkastaja Leena Piriälä
Opetusministeriö

Prof. Kari Sajavaara
Jyväskylän yliopisto
Englannin kielen laitos

Tutkija Sinikka Koponen
Korkeakoulujen kielikeskus

Johtaja Liisa Löfman
Korkeakoulujen kielikeskus

Varajäsenet

Johtaja Marja Bendel
Tampereen teknillisen korkeakoulun
kielikeskus

Assistentti Liisa Aaltonen
Turun yliopiston kielikeskus

Kielikeskusjohtaja Hans Nordström
Åbo Akademis Språktjänst

Dosentti Matti Leiwo
Jyväskylän yliopisto
Viestintätieteiden laitos

Lehtori Hilikka Stotesbury
Joensuun yliopiston kielikeskus

Suunnittelija Leena Luhtanen
Opetusministeriö

Apu.prof. Tapio Vaherva
Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteen laitos

Tutkija Eva May
Korkeakoulujen kielikeskus

(Vs. johtaja Raija Markkanen
1.1.-31.12.1986)

Vaihdot
13 -06- 1986